

Redacțiunea, Administrațiunea și
Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare nr. 22.
Senzorii neînțeleși nu se pri-
mesco. Manuscrisurile nu se re-
trimis!

BIROURILE DE ANUNCIURI.
Brașov, piața mare nr. 22.
Inserate mai primesc în Viena
Budoj Moss, Haasenstein & Taylor
(Oto Moss), Heinrich Schalek, Alois
Korndt, M. Duka, A. Oppelt, J. Don-
nerberg; în Budapesta: A. V. Gold-
berger, Anton Masi, Eckstein, Bernat;
în Frankfurt: G. L. Dussler; în Ham-
burg: A. Steiner.

Prețul inserțiilor: o serie
garmonică pe o coloană 8 cr.
și 80 cr. timbru pentru o pu-
blicare. Publicări mai dese
după tarife și învoială.
Reclame pe pagina III-a o
serie 10 cr. v. a. sau 80 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

(NUMĂRŪ DE DUMINECĂ)

„Gazeta”iese în fiecare zi
ANUNCIURI PENTRU AUSTRO-UNGARIE
Pe un an 12 fl., pe șase luni
8 fl., pe trei luni 3 fl.
PENTRU ROMÂNIA și străinătate
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 franci, pe trei luni
10 franci.
Se prenumără la toate ofi-
ciile postale din țară și din
afară și la dd. colectorii.
ABONAMENTUL PENTRU BRAȘOV:
la administrațiune, piațamare
nr. 22, etajul I.: pe un an
10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei
luni 2 fl. 50 cr. Cu dușul în
casă: Pe un an 12 fl., pe
șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
Un exemplar 5 cr. v. a. sau
15 bani.
Atâtă abonamentele cât și
inserțiunile până a se plăti
înainte.

Nr. 34.—Anul LII

Brașov, Duminecă 12 (24) Februarie

1889.

Brașov, 11 Februarie v.

Este o învățătură vechiă care
dice, că omul se nu desprețușcă
niciodată puterea vrășmașului, ci
se caute mereu a se întări față
cu el, chiar și atunci când îl
crede mai slab, se caute mai
ales să-i cunoască toate slăbiciunile
și toate apucăturile bune și rele, să
se ferescă de cele rele, să se caute
cari îi pot și lui folosi, să și le
înșușcă, ca să-l poată repune cu
atât mai ușor.

Dacă este adevărată învățătura
scosă din pășunile omenilor de
când există istoria și se luptă vrăș-
mașu cu vrășmașu, atunci trebuie
să fiă la locu a ne întreba și noi
Românii, că ore ținem la rân-
dul nostru sémă de acesta învă-
țatură, când stăm față'n față cu
vrășmașii limbei și ai naționalității
nostre?

Să cercetăm mai întâi pu-
țin cum se poartă ei, cari se
sânt aji mult mai tari și mai
puternici, față cu noi cei mai
slabi.

Credem, că nimeni nu ne
va da nedreptate decât vom dice,
că contrarii noștri naționali, ne
răsboiesc astăzi limba și națio-
nalitatea românească cu toate mij-
locele, ce le stau la dispozițiune
și fără de nici o cruțare. Con-
vingerea că suntem aji mai
slabi decât ei, nu-i imblânșese,
ci pare, că totu mai mult îi im-
boldesce pe șovinistii unguri de-
a lovii în dreptul limbei noastre și
de a zădărnici cultura noastră ro-
mânească.

Ca să-și ajungă scopul mai
ușor și să ne poată despoia mai
curând de limba și de cultura
noastră, impuindu-ne limba și cul-
tura lor, șovinistii de totu so-
iul știu să se folosescă cu pri-
sos de slăbiciunile noastre. Cu

ajutorul acestei apucături ei au
ajuns așa departe încât nu mai
întrebă ce e lege și ce nu e lege,
ce e cu dreptate și ce nu, ci po-
runcesc numai, cerându supunere
și ascultare orbă.

Au ajuns la noi lucrurile așa
departe, încât unii mici tirani de
parte comitate tractează cu comu-
nele, cu preoții și învățătorii noștri
ca cu nisce slugi netrebnice ale lor.

De unde ni s'ar trage toate
aceste suferințe, această tractare
umilitoare și rușinosă decât nu din
însși slăbiciunile noastre? De unde
deci nu de acolo, că atunci când
s'ar cere să ne apărăm cu bărbă-
ția dreptul nostru încălecat și
demnitatea noastră vătămată, ne
retragem dela luptă când unii,
când alții, fiă din nepăsare, fiă
din pricina neînțelegerii orbe din-
tre noi, fiă că unii din nesciință
alții din interes personal se de-
josec a se face unelți contrariului?

De câte ori nu se întâmplă,
că câte o cauză din cele mai
drepte ale poporului se perde,
pentru că nu-o apără nimeni, sau
pentru că cei bravi cari ar apăra o
se vedă părăsiți, singuri în luptă,
și mai în urmă siliți să-și plece
capul dinaintea volnicilor și a
nedreptății organelor stăpânirii
unguresci?

Ore totu așa fac și contrarii
noștri când e vorba de drepturile
lor, de interesele neamului lor,
de limba și de naționalitatea lor?

Nu-i vedem noi și de și cum
se sfătuiesc între ei și cum știu
ei să sară unul pentru altul
când e vorba de pretinsele lor
interese unguresci? Nu-i vedem
cum strigă și cum se sbuciumă
când li se calcă cel mai mic
drept de către cei dela stăpânire?
Nu-i vedem tocmai în zilele a-
ceste cum se svêrcolesc în po-
triva legii militare și a ministeriu-

lui Tisza cu scopu ca să dobân-
descă nouă concesiuni în favoarea
limbei lor?

Și ei, nici că mai întrebă decât
sunt, cu cale ori nu toate cele ce
le pretind, ci le este de ajuns
când își știe, că interesele nației
lor le pretind.

Și decât vom întreba, că ore
cum se face că contrarii neamului
nostru știu să se lupte cu atâta
foc pentru interesele lor reale
și inchipuite, vom afla, că ei au
dobândit convingerea, că acela
care nu se dă legat, ci pretinde
mereu mai mult, de multe ori
dobândește în adevăr mai mult
decât la ce s'a așteptat, pe când
celu care cedeză mereu din drep-
turile lui nu se alege în cele din
urmă cu nimic; vom afla că ei
se interesează viu de afacerile lor
naționale și se informază despre
toate cele ce se petrec în țară din
foile lor, pe cari nu le cetesc
numai câte doi trei fruntași din-
tr'unu întregu ținut.

Întâmplă-se ore și la noi Ro-
mânii așa? Se arată ore și la noi
aceeași interesare de afacerile
noștre naționale?

Lăsăm să-și dea fiecare răs-
punsul celu va crede mai potri-
vit și încheiamu dicându:

Să învățăm dela contrarii noș-
tri cum trebuie să ne apărăm
limba și naționalitatea față cu în-
călcările și violentările lor!

Revista politică.

Din năuntru. Cu ziua de Dumineca
trecută s'au potolit deocamdată demon-
strațiile de pe stradă în Pesta, mulț-
mindu-se demonstrații a face o pre-
umblare pe strade cu steguri și au
striga: „jos cu Tisza”, „nu ne trebuie
§ 25” (celu cu limba germană la esamene),
„lui Tisza îi trebuie 25!”

Demonstrațiile se continuă însă în
dietă, unde ministrul ungurescu Tisza

și-a auditu destule dela deputații opo-
sitionali, ca i li ceru mereu să-și dea de-
misiunea și să plece dela guvern. §. 14
cu efectivul de răsboiu de 800 mii și
cu contingentul recrutilor de 108 mii
a trecut cum a trecut, după ce minis-
trul Tisza a fost nevoitu să ceară în-
suși ca să se adaugă, că numai pentru
10 ani e valabil. Nu se poate să înșe-
ce se va întâmpla față cu § 25. Întâta
se știe, că studenții unguri au hotărât
împună cu protectorii lor, deputații
opositionali, ca să aștepte cu demon-
strațiunile numai până ce va veni în
desbatere § 25.

Demonstrațiile de prin provinciă au
fost mai puțin șgomotose ca cele din
Pesta. Studenții unguri din Clușiu au
spus și aceea, că demonstrația lor n'are
nimicu cu cea din Pesta, Vorba e că, decât
studenții clușienii se lapadă de colegi;
loru din Pesta. — o facu numai
întru câtu ei nu vrău și răsturnarea lui
Tisza ca studenții pestani; în colo și
unii și alții demonstrează contra legii și
pentru Kossuth alu lor. De aceea, când
altădată Clușienilor le va mai veni
pofta să trimetă telegrame lui Kossuth,
să nu facă și în numele studenților ne-
unguri, cum au făcutu în zilele trecute.
Studenții unguri n'au dreptul să se
numescă: — tinerime ardelenă, pen-
tru că aci se nștelege întreaga tinerime fără
deosebire de naționalitate; și-apoi tîne-
rimea română n'a mâncatu doră bureți
nebuni, ca să telegrafizeze și să felicite
pe unu Kossuth, care la 1848 ar fi vrutu
să spânzure pe totu România. De aceea
de altădată tinerii demonstrați unguri
din Clușiu se spue pe față, că sunt: tîne-
rimea maghiară ardelenă, ér nu de ru-
șine să se ascundă la spatele întregii
tinerimi ardeleni.

În Tergu-Murșului încă s'a demo-
stratu contra legii și studenții unguri
dela școlele reformate s'au dus la tea-
tru cu cocarde unguresci, ér orașenii un-
guri au protestatu într'o adunare contra
legii, însărcinându pe deputatul lor să
voteze contra § 25. De asemenea au

FOILETONULŪ „GAZ. TRANS.”

Unele episoade din revoluția dela 1848.

S'a scris multu despre cele petre-
cute în 1848/9. Cu toate aceste mulțime
de întâmplări însemnate din anii turbu-
rării au rămas încă necunoscute, mai
ales în ceea ce privește mișcarea revo-
luționară din Sécuime și suferințele Ro-
mânilor de acolo. Mi-a fostu dér bine-
venită ocaziunea ce mi-s'a datu, de a afla
unele episoade interesante ale revoluțio-
nei din această parte. Dómna Maria
Șufu, fica fostulu preot Murășan din Șard,
lângă Tergul Mureșului, a binevoitu
a-mi nara unele evenimente petrecute
mai vértos în cercul familiei sale pă-
rintesce pe timpul revoluțiunei din an.
1848/9. Din prețioasele d-sale amintiri
înregistrezu pe cele cuprinse mai jos
fără de nici unu comentariu, în firma
convingere, că ele voru pute servi ca
materialu binevenitu aceluia, care va
scrie odată o istorie amenunțată și ne-
părtinitoare a revoluțiunei din 1848/9.

Éta narațiunea numitei Dómne:

I

Pe timpul revoluțiunei mă aflam
în casa părinților mei, în comuna Șard,

care este în depărtare de 3 ore de Tergul Mureșului. Tatăl meu, Ioan Murășan, era preot român unit; avea 8 copii, între cari cel mai mare era fratele meu Simeon, care tocmai în acel an absolvase jura (drepturile) în Clușiu. Era cam uscațiv, dér sdravăn și frumos fecior; avea unu păr blond și nisce ochi albaștri de totu frumșeța. Nu era mai bătrân ca de 27 ani: unu tineru plin de viață și forțe curagiosu.

Abia apucase părinții mei să-l vadă eșitu dela școle și éta că isbucnesce revoluția.

Sécuii își intrară de grabă o oștire, luând sub stégpe totu bărbații, și se concentră în Oșorheiu (Tergul Muresului). Pe Simeon mi-l iau și împreună cu el duc și pe fratele meu Ioan. Acesta, deși nu avea mai multu ca 20 de ani, servea lângă tatăl meu ca cantor la biserică și era de mare ajutoru pentru familia în toate privințele.

Astfelu culeseră Sécuii toate puterile bărbătesce, nu numai pe ai lor, ci și pe Românii noștri, pe câți numai putură pune mâna.

Acum Sécuii erau ce erau. Ardeau, pradau și jăfuiau după placu, căci nu mai era cine să li-se împotrivescă.

Au ars Reghinul, au aprins Șeșu și au pustiu și alte comune din Câmpia, pe unde au pututu străbate, căci aveau mare poftă de a prăda și jăfui.

Când au ars Reghinul și frații mei au fost de față. Din spusele lor mi aduc aminte numai atâta, că Sécuii au pradatu pivnițele și au jăfuitu prăvăliile și casele omenilor cu o lăcomie ne mai pomenită. La retragere însă lucrurile răpite s'au luat dela revoltanți, afară de Sécuii din Ciucu și din Giurgeu, cărora li-s'a datu voie să aducă câtu voru vră.

Și astăzi încă mai umblă Sécence din aceste locuri cu rochii scumpe de mătase, jăfuită cu aceea ocaziune din prăvăliile Reghinului. Orolóse, lanțuri de aur și alte lucruri prețioase au dusu cu ei amintiții Sécui, așa că unii dintre ei până în ziua de astăzi numai acestei fatale împrejurări au a datori bogăția lor. Nu-i vorba, pe lângă Sécuii din Ciucu și din Giurgeu se voru fi aflat și alții din alte părți, cari au profitatu de jăfuirea Reghinului; numărul acestora însă la totu casul n'a pututu fi, decâtu forțe micu, anume aceia, cari au pututu să se strecore pe ascunsu.

Dér pe când populațiunea era ținută într'o adevărată panică de nemilosul

vandalismu alu Sécuilor, éta că se ivescu Românii grănițeni dela Năsăud sub conducerea lui Ghedeon și a lui Clococeanu.

Venirea lor, cu totul neașteptată, produse o surprindere gróznică. Sécuii o luară la sănătosa. Câteva descărcături de pușcă date în vântu din partea Românilor, au fostu de ajunsu pentru a curăți locul de Sécui.

Mi aduc forțe bine aminte de fuga Sécuilor. Pe drumul de țară, ce trece pe la capetulu satului nostru, alergau Sécuii cărări de către Oșorheiu mâncându pământul. Dela noi până la Oșorheiu, cale de o postă, drumul furnica de Sécui, cari fugiau lanțu de lanțu, calcându unii peste alții. Cându au ajunsu pe la noi, era séră; drumul, umplutu cu petre, era aprópe luminat de schinteile ce le scăpărau copitele cailor lor. Mulț răniti, ba chiar și morți au rămasu presărați pe drum în urma acestei fugi și numai cu revărsatulu țorilor se curătu drumul de Sécui și se liniștu șgomotulu asurđitoru, produsu de această fugă înfricoșată.

Era o frumósă și de tómnă. Mulți locuitori dela noi și de prin satele din prejură eșiseră desu de dimineta pe dru-

protestată contra legii Ungurii din Arad, Hajdu, Agria ș. a. Cei din Cinci-Biserici pregătesc pe Duminică o demonstrațiune. Cei din Seghedint din contra au votat încredere ministrului Tisza.

Comitetul executiv al demonstrațiilor de Duminică trecută din Pesta a conchemat o conferință, ca să se ocupe cu propunerea, că ore n'ar fi cu cale ca pentru organizarea rezistenței să formeze o *ligă patriotică* după modelul celei franceze. Deroulde, șeful ligii patriotice franceze, a fost rugat telegrafic să le trimită statutele ligii patriotice franceze. Știindu-se, că liga franceză în contra Germaniei formată foile germane s'au supărat focu pe Unguri.

Din afară. În România camera deputaților e ocupată cu propunerea de a se da în judecată fostul ministru I. Brătianu, cum se dice: pentru abuzuri electorale, pentru necorescincință în administrarea banilor publici cu ocaziunea răscumpărării căilor ferate de către stat, pentru măsurile polițienesci luate contra adunărilor publice ale alegătorilor și chiar contra deputaților și altele. Camera a primit propunerea cu 101 voturi contra 41. De asemenea s'a pronunțat pentru darea în judecată, cu 5 contra 2 voturi, și comisiunea de 7 aleasă de cameră, ca să cerceteze propunerea. După părerea noastră, era multă mai cu cale să se fi ocupat camera mai întin cu proiectele de lege pentru îmbunătățirea stărei țeranilor, ca cel cu tocmelele agricole, cu vânzarea moșiilor statului la țeranii în loturi mici etc. și apoi cu alte afaceri.

Voce asupra mișcării ungurești.

Agitațiunea ce o face opozițiunea ungurească în totă țera în contra legii militare este judecată în modu deosebitu, după cum sunt diferite vederile unora și altora.

E lucru firescu, că foile tisziste îi denegă acestei mișcări orice însemnătate politică și cu ele conglăuesc și foile nemțesci dualistice din Austria.

Foile opoziționale maghiare susțin, că protestările și demonstrațiile din Pesta și din celelalte orașe ungurești sunt adevărate voce a țerii și a „națiunii,” susțin, că opiniunea publică ungurească s'a pronunțat împotriva ministrului Tisza și a majorității din dietă, cari servesc numai unor scopuri străine și nu mai reprezintă voința „națiunii.” De aceea pretind, că Tisza trebuie să

se retragă, deoarece și-a perdit încrederea și vede înaintea țerii.

Foile din Germania sunt mănioșe, că prin scandalurile și demonstrațiile provocate de opozițiunea ungurească se amână votarea legii militare. Foia lui Bismarck și-a bătut joc de demonstrația de protestare, ce a arangiat-o Duminică trecută opozițiunea pe stradele Pestei.

Scim că § 25 alu legii militare cere dela voluntarii pe unu anu, cari vor să se facă oficeri în armată, cunoștința limbei germane și mai îndatoresce pe aceia, cari nu vor depune esamenul de oficeru după unu anu, să mai servescă încă unu anu.

E vorba dér ca armata să aibă o singură limbă de comandă, care s'o înțelgă bine toți oficerii ei. Acesta o pretind și alții din Berlinu. De aceea ei iau în risu protestările opozițiunii ungurești în favoarea limbei maghiare, dîcîndu, că svêcolirile lor sunt „copilării” și „mascarade.”

Se miră însă mulți de unu lucru. „Budapesti Hirap” adusesse adevă scirea, că contele Iuliu Andrassy a avut o audiență la Maiestatea Sa și că și-ar fi exprimat temerea, că camera magnaților va respinge legea militară așa cum a propus-o guvernul. Monarchul s'fi dîsu: „Da, decă dta vei agita în contra ei.” — „Nu voiu agita,” s'fi răspuns Andrassy, „ci voiu vota în contra ei.”

Cum vine, că Andrassy, amiculu principelui Bismarck și alu alianței cu Germania, se opune asemenea legii militare? Așa se întrebă mulți, și contrarii alianței cu Germania și ai dualismului din Austria vor să talmăcescă lucrul așa, că Bismarck sprijinesce pe sub mână nisuițele Ungurilor de-a dobîndi concesiuni mai mari pentru neatîrnarea lor, tocmai acum, când în urma morții principului de corună Rudolf s'ivece cestiunea succesiunii la tron.

Părerile cercurilor anti-prusiane și anti-dualistice din Austria le exprimă unu articolu alu foiei „Schwarzgelb” dela 17 Februarie, din care reproducem următorul pasagiu:

„Să se ferescă cercurile mai inalte de slăbiciune și de a ceda în acestu momentu seriosu. Radicalismul ma-

ghiari este tare numai câtu timp e tolerat. Dér dinaintea puterii elu se dă înderétu, și energia ilu pôte desarma. Nici o pactare să nu se facă cu aceia, cari între strigate de „eljen Kossuth” voescă să violenteze nu numai întrégă Ungaria, ci și întrégă monarchia. În Ungaria nu se află numai radicali maghiari, nu se află numai Kossuthiani. Să se cheme unu ministru analogu ministerului Taaffe, în care să fiă reprezentate cum se cuvine și poporele nemaghiare și să se facă alegeri noue, dér cinstite, cari vor da unu parlamentu în adevără corespondentor raporturilor reale ale poporațiunii. Într'unu astfelu de parlamentu nu va mai puté serba radicalismul maghiaru nici o orgi. Să rupem masca de pe obrazul smintitei ficțiuni a unui statu maghiaru separat! Să fim precauți și să nu apucăm pe acel planu piezișu, care duce în prăpastia, înaintea căreia stă ca o tablă de admoniare omința cifra: 1848!”

„Nordd. Allg. Ztg.”, foia lui Bismarck, observă la planul opozițiunii ungurești de a forma o ligă patriotică, că cu acesta s'a pronunțat dinaintea sentința asupra întregii svêcoliri. Trebuie să atragă numai atențiunea Ungariei și cum ar fi să fiă după dorința lui Pazmandy (celu cu idea legii). De faptu Ungaria e adî atăt de stăpână pe destinul ei, ca nici-odată, și posede în Tisza unu conducătoru alu nisuițelor ei naționale, unu reprezentant alu drepturilor ei naționale, precum numai se pôte cugea din punctu de vedere alu unui idealu de statu maghiaru, și pe acestu politicu, alu căru regim internu se caracterizează prin consecventa executare a maghiarisării statului ungar, cu tôte pedecile ce-istau în cale, se încercă opoziția alu răsturna copiindu sovinișmulu francesu și sub steagul legii patriotice vrea să introducă contra-bandă politică de natură îndoișă. — Cu alte cuvinte, foia lui Bismarck le dă a înțelegere, că cei pre multu nu-i sănătoșu.

„Post”, un altu diar oficialu, dice, că minoritatea opozițională va învinge, deja a constrinsu pe ministru să capituleze în punctul limbei, precum și alu contingentului recruților. Probabilitatea e mare, că-i va succede a și răsturna cabinetul Tisza. Apoi opozițiunea ajunsă la guvernă va

urma mai departe țelurile sale, ruperea monarchiei unite din alianță și ruperea Ungariei de statul dualisticu. Astfelu se petrece aci o desfășurare de lucruri, care pôte schimba întréga figură a Europei centrale și tôte căile politice europene.

† Episcopul Ioan Popasu.

Diecesa Caransebeșului și toți Românii de bunu sêmțu jălesc adî morțea vrednicului arhieru Ioan Popasu întemplată Duminică trecută în Caransebeș.

Născutu la 20 Decemvre 1808 în Brașov, Ioan Popasu își făcu studiile gimnasiale în Brașov și Sibiu, apoi studiă filosofia în Clușiu (1831 și 1832) și absolvă cursul teologicu la universitatea din Viena (1832—1836). La 1837 s'făcu preot și protopop la biserica St. Nicolae în Brașov, éra la 1865 deveni episcop al Caransebeșului. Stăruințelor lui, în prima linia este a se mulțami întemeierea școlilor române din Brașov, unde se luminează adî 800 tineri români. Ca episcop în timpu de 22 de ani, Popasu a ridicat la flóre diecesa Caransebeșului, a înființat seminaru, școlă pedagogică, tipografia diecesană ș. a. și a datu avântu instrucțiunii poporului.

Éta ce scrie d-lu prof. Ioan Popa în „Școlă și Familia” (din 1887) despre nobilele însușiri și stăruințe ale reșosatului Episcopu, pe timpul activității sale ca protopop în Brașov:

Popasu, ca tînăr preot și protopop era om frumos, rumen la față, și avea ochi vioi, mari și pînțuroși, barbă neagră, pîrul capului negru.

Umbla de regulă îmbrăcat în reverendă, haina oficioasă a preoților nostri, ér preste reverendă purta o manta cu guleru mare lăsatu pe spate și pe capu avea cilindru, pe care-lu purta până la anul 1855.

Era om vesel și glumeț, o însușire caracteristică moștenită dela părinți, și-i plăcea să ia parte la petrecerile tinerilor și chiar ale copiilor.

Când școlarii făceau vre-o excursiune în Stejerișu*, îl vedeai pe protopopul Popasu amestecându-se și el printre băeții, cari se jucau d'a mingea; ba odată imi aducă aminte, că luându bătul dela unu bătut, bătut mingea cu atâta putere, încât îi sări cilindru cât colo.

Își pôte închipi cineva, cum era Popasu, cu unu astfelu de natură fericită între profesori și între toți, cu cari se afla în societate.

Elu era sufletul societății; fără de elu nu era viață. Așa am auditu istorisind pe directorul Munteanu, pe profesorul Oroianu și totu astfelu istorisesc adî tata Alinășanu, care singuru

* Pădurea unde se fac maiaturile Studenților.

mulu de țera pentru ca să culgă haine, pâlării, diferite soiuri de arme și alte lucruri lăstate pe drumu de Săcui.

Noi, locuitorii din Șardu, nu aveam încă șcirea despre cele petrecute în Oșorheiu și din asta causă părinții mei erau foarte îngrijați, de-orece o soră a mea, Ana, din întemplantu tocmai atunci se afla în Oșorheiu. Pe ea o dusesse acolo aristocratul ungaru Tolnai Gabor din Tofalșu cu scopul ca în călătoria acesta să fiă de ajutoru pe lângă mamă-sa, care era surdă. Ne temeam așaderă nu cumva să se fi întemplat vr'unu rău Anei și de aceea eram triști și foarte nedumeriți.

Când coala pe la prânțu éta ne pomnimu, că Ana intră în casă veselă și sănătoșă, tîrîndu după sine unu mare stégu naționalu ungurescu, lucratu din mătasa mässigă și cu inscripțiunea: „Unio vogy halál”. Ana venise acasă pe jos și stégul ilu găsisse în drumul pe unde au fugit Săcuii.

Ne spuse Ana, că îndată ce se aușiră primele bubuituri de tunuri ale Grănițerilor, aristocrații unguri, în a căroră casă se afla ea atunci, i lăsară pe mână totu ce era în casă și fugiră într'o pădure la câmpu, unde și căutară refugiu și ceilalți locuitori din orașu, cari n'au

putut să fugă mai departe. Ana temându-se a rămâne singură, plecă și ea într'acolo.

Insemnă aici, că Românii grănițeri, precum se vede, au venit numai cu scopul ca să scape poporațiunea de crușimile Săcuiilor. S'audiau, ce-i dreptu, și dela noi din satu bubuiturile de tunuri și descărcăturile de puscă ale Grănițerilor, dér acestea le-au trasu numai în secu, cu scopul ca să înspăimante pe Săcui, ceea ce li'a și succésu pe deplin.

Săcuii, înspăimântați, se împrăștiară pe la casele și locuințele lor, și oștirea lor se desființă fără a încerca măcaru a da peptu cu Grănițerii. Parte dintre Săcuii însă se dicea că s'ar fi dusu în Ungaria pentru a cere ajutorul Ungurilor de acolo, ceea ce se și adeveri, precum se va vedé din cele ce le voiu spune mai târziu.

După ce ôstea improvisată a Săcuiilor se disolvă, frații mei, împreună cu toți ceilalți Români răpiți de ei, se reintôrseră acasă, unde erau așteptați cu mare dor.

II.

După alungarea Săcuiilor, Grănițerii ocupară Oșorheiu și-lu ținură asediatu șese săptămâni.

Totu timpul petreceri lor în acestu

capitală a Săcuiilor, poporațiunea se bucură de pace și liniște. Ei n'au aprinsu, n'au jăfuit și n'au omoritu pe nimeni.

Frate-meu Simeon încă se duse la Oșorheiu și intră în armata Grănițerilor ca tribun. Avea sub comanda sa ca la 25 de gregari români. Dintre ceilalți tribuni, colegi ai lui Simeon, știu să spunu cu numele numai pe Farago din Sângeorgiu de Mureșu, numitu Sângeorgiu țigănescu, ce se află în nemijlocită apropiere de Oșorheiu. Farago era mai bătrân ca Simeon, era om căsătorit și cu familiă, frate alu profesorului de odinioară Farago din Blășiu.

**

Se împliniseră șese săptămâni de când Românii grănițeri țineau asediatu Oșorheiu. Pe când însă poporațiunea, mulțumită spiritului iubitoru de pace alu Grănițerilor, putea să se bucare de liniște și de scutu, pe atunci éta că sosește vestea, că Săcuii se reintôră din Ungaria întăriți radicalu în număr și putere.

Nu știu, decă scirea despre reintôr-cerea Săcuiilor și venirea intru ajutorul lor a Ungurilor din Ungaria, séu doră alte împrejurări i-au făcutu pe Grănițeri să părăsescă Oșorheiu și să se retragă spre munții Nășudului, ér noi,

locuitorii români mai vîrtosu, cari din nenorocire ne aflam cu satele și locuințele nostre amestecați printre Săcui, rămăserăm érași lăsați pe mâna Săcuiilor.

Simeon se reintôrse acasă.

Gedeon și Clococeanu nu s'au mai întorsu cu Grănițerii lor prin părțile nostre, a rămas însă numele lor scump și neuitat în memoria țeranilor noștri români. În serile lungi de iernă și vîeră, la munca câmpului, țeranii îi aminteau cu dor și cântau:

Frunză verde leosteant
Dragu nume mi-e Clococeanu;
Frunză verde de bostan
Dragu nume mi-e și Urbanu.*

Urbanu n'a fostu prin părțile nostre; cu tôte acestea vestea numelui lui ajunsese și pe la noi, pentru-că în părțile nostre încă s'au aflatu unii tineri români, cari parte au mersu împreună cu Grănițerii, parte au trec tu mai târziu în armata lui Urbanu, care, din câtu imi aducă aminte din spuselu altora, încă se afla prin părțile Nășudului.

* Mi pare rău, că nu pôte să citez mai multe din aceste versuri. Știu însă, că după revoluțiunea azemoni versuri erau interdicte. Generalii pândiau și pe cei ce-i audiau cântându-le și prindeau și-i pedepsiau.

mai e în viață dintre vechii profesori din timpul protopopului Popasu.

Dér nu numai în societate cu profesorii, pe care-i iubia foarte, era densul astfel, ci în ori-ce societate, la ori-ce petrecere, în Brașov și în comunele din protopopiatul său.

Când Popasu eșia în protopopiat, d. e. la Săcele, atunci era și de serbătoare. Atunci preoții, învățătorii, notarii și toți persoanele de distincție din comune alergau la densul și se simțiau fericiți, că pot fi în societatea lui Popasu, la care aflau sfatul, povața, curaj și un suflet vesel, bogat de umor.

Mai avea Popasu și alte însușiri bune. I plăcea să umble mult pe jos, să petreacă în aer liber, cu deosebire la grădina.

Acasă rare-ori ședea pe scaun; mai vartos îi plăcea să stea în picioare și să se plimbe prin oada.

Acosta o făcea el chiar și când avea vre-o vizită. Pe oșpe îl poftia să ședă pe scaun, era el sta în picioare.

Vieța acosta i-a marit dispoziția veselă și i-a înmulțit anii vieții.

Bucuria cea mai mare a Popasului era, când audia despre o faptă nobilă, despre o faptă mare plină de jertfă, când cetia despre o faptă înălțătoare a neamului său, pe care-l iubia mai pe sus de toate.

Numai atunci era Popasu trist, când vedea o faptă imorală, sau când vedea, că nu poate să o scotă uneori la cale cu orbia și îndărătnicia oamenilor. Atunci se necăia, și în necazul său îi scăpa une-ori cuvântul, că-i pare rău, că s'a făcut preot și că de ar fi fost casătorit și de ar fi avut 70 de copii, pe nici unul nu l'ar fi făcut slugitor altarului.*

Atunci însă înțeleptă sa mamă îl întăria cu cuvântul, îi da curaj să meargă înainte pe calea spinosă, grea, a apostolatului său.

Idealist, devotat binelui de obște și înfăcărat pentru binele neamului său, pe care-l iubia din suflet, Popasu nu era și nu putea fi omul banului, nici limba lui nu putea fi departe de buzele sale.

Nu era ca atâți fățarnici, cari înghit cămila și strecoră țînțarul. Nu era ca atâți prefăcuți, chiar preoți, ale căror cuvinte sunt dulci ca mierea, era inima lor plină de venin.

Popasu era om al adevărului. Cuvântul său era un eflux al adevărului celui mai curat, simțit de inima sa.

Asta a fost cauza, că ipocriții și fariseii fățarnici nu putură avea intrare în inima lui. Pe aceștia Popasu i ura din suflet, și la felurite ocazii își vârsa focul inimii asupra „lupilor îmbrăcați în pele de oie“.

În toate era Popasu exemplu popoului său: Exemplu în gândiri și aspirații mărețe. Exemplu în iubire până la extrem pentru neamul său.

Exemplu prin simțul său de jertfă pentru lucruri de obște.

* Cuvinte auzite de preotul B. din gura mamei lui Popasu.

Creițarul cel din urmă îl da, unde scia că poate face vre-un bine.

Atâți săraci, atâți studenți și învățători lipsiți ar pute-o dovedi acesta.

Aușind, că învățătorul B. nu și-a primit lăfa, și că vră din cauza acesta se și părăsescă postul, îl chemă la sine și-l întrebă, cât are să mai pretindă, și spunându-i acesta, că pretensiunea sa face 30 fl., scose 30 fl. și-i dete acestuia.

Altă-dată, mergând în vizitație în protopopiat, și vedând în comuna Bacfalău, că nu e sobă în școală, scose 20 fl. și-i dete reprezentantului bisericii de acolo G. ca să cumpere sobă pentru școală.

Atâta era Popasu de darnic, încât se întempla adeseori, că nu mai rămânea cu nici un creițar în buzunar.

Atunci cerea dela alții, cari aveau, și întrebă fiind, cum de n'are bani, având bune venituri ca protopop, le răspundea: am dat săracului cutare, studentului cutare; am dat totu, acuma v' e vouă rëndul, să-mi dați voi mie.

Așa era Popasu; se uita pe sine, își uita de trebuințele sale cele mai neîncungiate, numai ca să potă face bine altora.

Atâta era el stăpănit de idea de a face bine altora. —

Ca preot Popasu a fost un adevărat reprezentant al lui Christos. Puterea lui apostolică se cuprindea nu în felurite forme exterioare, ci în cuvânt.

El nu a fost ca atâți preoți luminați d'ai neamului românesc, cari lumina talentului lor, după vorba scrip-turii, o pună sub „obroc“. El nu era ca atâți preoți trecuți prin școli înalte, cari și-au grămădit în capul lor comori de înțelepciune, ce le fîn închise ca într'unu scrin, nevoind a da dovadă despre hărnicia lor sufletească, astfel că între ei, preoți erudiți, și între preoții cei mai de rëndu, cari n'au învățat decât o școală, două, nu este nici cea mai mică deosebire.

Popasu era convins, că biserica lui Christos este o instituție de cultură religioasă-morală, er preoții bisericii sunt învățătorii popoului, cari au chemarea a-lu povățui cu cuvântul lor apostolic.

Căci cu cuvântul a întemeiat și Christos biserica, și cu cuvântul o au lătit și întărit apostolii și toți, cari ca adeverați urmași ai apostolilor, au călcat pe urmele lor.

Intocmai ca apostolii lui Christos, Popasu prin cuvânt a luminat popoul; prin cuvânt voia el să deștepte într'ensul gândiri și sentimente adevărate; prin cuvânt să aște inimile lui spre fapte de jertfă.

Și în cuvânt Popasu era măestru; în cuvânt era forța lui.

Când vorbea de pe catedră, trăsăturile feței îi erau iluminate de puterea sfântă a ideilor, ce dominau sufletul său.

Și cuvântul isvora din peptul lui în forma valorilor unui torent, și irresistibil răpia cu sine inimile ascultătorilor.

Biserica sântului Nicolae din Scheiu gemea atunci de mulțimea popoului.

Streini de națiune și confesiune veniau să asculte pe vestitul predicator Popasu.

Nemți îl numiau *Schleiermacher* al Românilor, era Români îi diceau *Ioan Gură de aur*.

Incătu au avut dreptate și unii și alții, nu sciu; ce sciu însă, ce mi-a rămas nesteru în sufletul meu, e, că Popasu vorbea astfel, de-l „ungea pe omu la suflet“.

Vorbă în o limbă nemăestrită, în o limbă frescă, așa că toți îl înțelegeau, învățat și neînvățat; toți simțiau puterea creatoare a cuvântului său.

Și el vorbea astfel chiar despre adevărurile cele mai înalte.

Vorbă rar și cu glas puternic. Tonul cuvântului lui era ca tunetul de puternic.

În multe biserici am fost, pe mulți predicatori i-am auzit, în patrie și în străinătate, români și streini, der un ton așa metalic, der un ton așa puternic și totu deodată dulce și pătrunzător în viața mea, n'am auzit.

Și Popasu vorbea astfel nu numai în biserică, ci și afară din biserică.

Imi aduc aminte, ce impresie produse cuvântul lui Popasu cu ocaziunea deschiderii ședințelor Asociației Transilvane în sala gimnasiului nostru (a. 1862) asupra tuturor membrilor Asociației, cu deosebire asupra numeroșilor oșpeți veniți anume dela Bucuresci și din alte localități ale României (între cari Odobescu, Laurianu, Sion și alții), ca să ia și ei parte la oșpețutul sufletesc al fraților lor.

Așa vorbea Popasu pretutind; în adunările reprezentanței biserică, în adunările Eforiei școlilor, pretutind cu însuflețire pentru cauzele de obște.

Și o viață nouă, și un nou spirit se produse atunci între Români Brașovului.

Atunci Brașovenii excelau prin simțul lor de jertfă pentru binele de obște.

Întrebați pe cei ce mai sunt în viață de pe timpul acela, și vă vor spune, cum se întrecu atunci toți a aduce jertfă pentru lucrurile românești. Cum bătea atunci inima tuturor pentru fie-ce faptă, pentru fie-ce întreprindere românească.

Și serbătorile românești erau atunci adevărate serbători, la care inima se pătrundea de profunde simțiri, și gândirea se înălța la ideale.

Apoi, când era vorba de a aduce tributul de piasă aducere aminte întemeiatorilor gimnasiului; când era vorba de a celebra în sacntuarul lui serbătorea genului institutului măreț, creat cu atâtea jertfe de bani și cu atâtea muncă sufletească, cu câtă rivnă, cu câtă însuflețire alerga atunci tineru și bătrân la palatul *înțelepciunii*!

O, era altă viață, altă însuflețire, alte aspirații atunci în Brașov, pe timpul protopopului Popasu.

Și Români Brașoveni erau lăudați, și numele lor pronunțat cu fală în

toți părțile României, fiindcă Popasu era cu ei și în fruntea lor; fiindcă el era spiritul lor conducător cu cuvântul, povățuindu-i în toate, încurajându-i, să fie cu țări de suflet, să fie stăruitori, să iubescă binele și propășirea neamului lor, cu un cuvânt, să fie așa, cum era el; căci cu bărbăție neînfrântă, răbdător și cu stăruință de feră era el, și din fântana sufletului său învățat pentru binele neamului său scotea și da el tuturor apă vie, dătătoare de adevărată viață națională și umanitară.

Astfel a fost Popasu, și numai fiindcă a fost astfel, i-a fost cu puțință să facă isprăvile, pe care le-a făcut ca protopop al Brașovului și mai târziu ca episcop al Caransebeșului.

SCRILE ȚILEI.

Loc. feldm. Pop. Din Budapesta i-se scriu diarul „N. Fr. Presse“ următoarele: După un serviciu continuu de 8 ani ca general adjutant și ca conducător al cancelariei imperiale, locotenentul-feldmareșal Leonida baron de Popu suferă în un mod îngrijitor de nervositate încă de vr'o câteva luni, din care cauză își petrece în Tirolul de sud. Esprimându-se însă medicii, că pentru restabilirea sănătății mai trebuie să petreacă acolo mult timp, densul a cerut ca să fie demisionat din postul ce-l ocupă și să capete concediu pe un an de țile. Dacă se va întâmpla în adevăr una ca acesta, continuă numita foia, atunci armata suferă o pierdere ireparabilă în mult iubitul și capacitatul general, carele s'a distins prin cele mai înalte însușiri și al cărui caracteru potă fi tuturor modelu.

Poetul Eminescu. Diarele din Bucuresci ne aduc scirea tristă, că poetul Michail Eminescu este erasi atins de alienațiune mintală, din care cauză a fost internat în casa D-rului Șuțu.

Fapte bune. D-na preotesă din Berin, Maria Ștefănescu, inspirată de simțul religios și iubire cătră biserică, a dăruit pe sēma bisericii de acolo un rëndu întreg de ornate negre preoțesci, menite pentru înmormântări, cusute cu mâna-i proprie, în preț de 38 fl. v. a. Aceste ornate le-a sfințit părintele Ion Ștefănescu, cu care ocaziune a umplut inimile credincioșilor de sfaturi și exemple morale. Totu părintele Ștefănescu a umblat din casă'n casă, de a colectat dela creștinii noștri pe sēma fondului biserică, menit spre reînnoirea, eventuală zidirea bisericii. Resultatul colectei e: 68 măsură de grâu, 22 măsură ovēsă, 36 cucuruză. Acēstă

III.

Intr'o noapte frigurosă din cășlegi, pe când în casă durmiam cu toți, oboșiți nu atâtu de munca de peste ț, câtu mai vartos de multele griji și necumatele spaime, provenite din continua nesiguranță în care ne aflam, ne pomenim pe la mețu de noapte, că ușa casei se deschide cu răpediciune și cineva intră în lăuntru, oprindu-se stēlp în mijlocul casei.

Toți ne cutremuram. După câteva momente de tăcere, străinul încep să vorbească.

„Durmiți?“ întrebă el.

O soră mai mare a mea, Nazarica, cunoscu numai de câtu vocea străinului.

„Este Imbre!“ — șopti ea încet.

„Da! Eu sunt!“ — răspuse străinul, care asemenea cunoscu vocea șoptitoare a surorii mele.

Imbre era un tiner maghiar din comuna învecinată Mușin, sat locuit mai mult de Români, ca de Unguri. El era nemes și pe basa asta își permițea să curteze pe Nazarica. Imbre era așadēră legat de casa noastră prin legătura amorului.

„Ce veste ne aduci, Imbre?“ — întrebă ai noștri, cari deși mai prinseseră

puțină inimă cunoscând cine este, presimțiau totuși, că venirea lui la casa noastră pe un timp așa întârziat alu nopții nu era a bună.

„Vreu să vorbesc cu Simeon!“ — răspuse Imbre. — „Simione, unde ești? Scolă-te și-ți veți de cale; dimineță vinu Ungurii din satul nostru ca să te prindă, — cară-te ori în sus, ori în jos!“

După rostirea acestor vorbe, Imbre, a căruia inimă sbocotea cumplit, deschise ușa și se duse.

Noi am rămas încremeniți.

Acesta se întempla cam la o lună de țile după retragerea Grănițelor și era drept avis despre reîntorcerea Sēcuiilor cu Ungurii din Ungaria, cari deși nu ajunseră încă tocmai prin părțile noastre, der erau în apropiere și prin aștergăle lor deteră deja ordinu ca să se prindă tribunii românești, între cari șortea era să cadă, potă mai înteu de toți, pe frate-meu Simeon.

Momentul era critic pentru noi. Așa pe întunecă, Simeon se sculă din așternut, se îmbracă și încep să se preambale prin casă, frecându-și mâinile în palmi.

Nu sciam ce-ar fi de făcut. Timp de întârziat însă nu era. Ioan, fratele

meu de alu doilea, eși afară, prinse cai la sană și plecă împreună cu Simeon la Oșorheiu.

„Acum du-te, frate, încătră te va îndrepta Dumnezeu, eu mă întorc acasă!“

Simeon rămase nehotărit în mijlocul pieței, er Ioan — dicendă aceste vorbe — se întorse acasă încă în aceeași noapte.

IV

După ce trecu peste noi și această noapte de grōză, etă că desu de dimineță neașteptății oșpeți sosesc.

Cel dintău care intră în casă fu consătenul nostru Asztalos Anti, pe care dealtmintrelea îl cunoseam ca pe un om de trebă. După el intrară alți cinc Sēcui din Mușin, toți îmbrăcați în haine domnesci. Între aceștia se afla și un solgăbiru. Fia-care avea la brēu câte 5 pistole și pe lângă asta mai era fiecare înarmat și cu câte-o pușcă.

Când te uitai la ei, te cuprindeau fiori. Îți părea c'ar fi nisce haiduci de munte.

În casă se afla mamă-mea, frate-meu Ioan și cu noi, fetele, între cari eu eram numai o copilă ca de 12 ani. Tată-meu — care scia, că nu numai tribunii, ci și toți preoții români sunt

luați la gonă din partea Sēcuiilor — se ascunsese la o familie ungurească din vecin, cu care trăiam în bună prietinie.

Cel dintău, care își deschise gura, a fost consătenul nostru Asztalos.

„Am venit eu înainte“ — țise el — „pentru ca să vă spun, că domniilor au poruncă să prindă pe Simeon. D-vōstrē însă să nu vă temeți, căci dumnialor nu i-oră face nimic nici lui Simeon și nici d-vōstre.“

Mama încep să plângă și după ea începurăm să plângem și noi, copiii, așa că în aceste momente casa noastră înfățișa un tablou în adevăr sfășietor de inimă. Ioan însă, de iritat ce era, scăpăra din ochi și crășnea din dinți. Așa își putea stăpăni turburarea și durerea.

Sēcuii încep să caute pe Simeon. Îl caută prin patur, îl caută pe sub patur și așa mai departe în toate unghiurile casei; se urcă în pod, merge în ogradă: șoprone, grajduri, cotețe, ba nici cea mai mică grămadă de paie ori de fân n'a rămas pe care să n'o calce cu de-amăruntul sub picioare pentru a afla pe bietul Simeon. Ba s'au dus apoi la biserică, l'au căutat și acolo, l'au căutat și pe la vecin și în urmă

fundatiune mai are și menirea de a face împrumuturi omenilor lipsiți, spre a-i scăpa de cămătării mari, care înainte de acesta erau la ordinea zilei, precum și a răscumpăra averile creștinilor dela licitații, ca să nu pună mâna pe ele streinii. In școlul cumpărării cărților pentru elevii de școală mai s'era episcopul Ginteanu a primit de la diferiți consăteni 1 fl. 30 cr. D-na Ana Raboschi a dăruit pe s'ema bisericeii 4 perdele menite pentru împedecarea de a pute omenii privi la strada în decursul serviciului divin.

Petrecere românească. Petrecerea Românilor din Mehala ținută la 9 Febr. a fost multămitore; venitul se urcă cam la 120 fl. v. a. în folosul bisericeii și decât nu era timpul de erna îngrozitor tocmai în aceea s'era, și cercetarea și venitul ar fi fost îndoit de mare. Corul plugarilor condus de Dimitrie Romanu, pedagog în Arad, s'a purtat bine, erna dirigentele însuși a încântat publicul ca vocea sa dulce. Elevii de școală au declamat bucați bine alese și înțelese. La miezul nopții s'au jucat minunatele jocuri naționale „Călușerul” și „Bătuta” de 12 voinici. Poporul fu tare îmbucurat de toate.

Nenorocire. „Schässb. Anzeiger” scrie: Cu ocaziune unei nunte românești în zilele din urmă, un fecior de 18 ani din Sighișoara vră să împușce cu un pistol. Din nebagare de s'ema se slobozi pistolul pre curându și umplătura nimeri în spate pe un alt fecior de lângă el, care a și murit în urma ranei.

Foc. In Hașagiu a ars căciora v'eduvei Paraschiva Dordea, apoi copierul casei vecine, o șură și un coteț de porc. Din paguba de 350 fl. au fost asigurați 250 fl.

Maghiarisare. F'olia ungr'escă „Kolozevar” spune, că comuna Vlaha (Fenișul român, Olah-Fenes) din comitatul Cojocnei a cerut ministrului ungr'esc de interne să dea voia să și schimbe numele în „Magyar-Fenes” (adece Fenișul ungr'esc). F'olia ungr'escă dice, că populațiunea comunei constă din Maghiari. — Mai înteu e minciună, că comuna întregă a cerut maghiarisarea numelui; au cerut o agitații ungr'escă kulturegyletiști; alt doilea, e minciună că în comună sunt numai Unguri, deorece e o filia bisericească românească, și de sigur că Români de acolo n'au cerut să li-se batjocurească comuna cu nume strein.

Prin urmare sunt agitații kulturegyletiste.

Afară cu ele. Kulturegyletul din Clușiu a hotărât ca înteu r'end de bibliotecii populare kulturegyletiste să se așeze în: Sebeș, Deva, Bistrița, Deșiu, Mociu, Șebiușul mic (Poiana), Căhalm, Mediaș, Cernat, Zizin, Nou (Ujfal?), Brașov, Birghiș și Halmiag. — Cum vedem, tot în localități unde mai nu sunt Unguri! De cumva Kulturegyletiștii ar îndrăzni să imbie pe Români ca să cetescă cărți din bibliotecile Kulturegyletiste, Români să le întorcă spatele, să nu ia în mână otrăvurile kulturegyletiste.

Teatrele ungr'esci nu pot exista nici în Pojunt, nici în Timișoara, cu toate s'v'ercolirile de maghiarisare. Am'endouă aceste orașe au angajat o trupă germană, care să dea reprezentații teatrale nemțesci pe r'end, când într'un oraș, când în celălalt. Ce să i faci, decât orașele nu sunt ungr'esci.

Omor. Bogatul economu David Keresztes duse să v'endă la t'ergul din Barot în S'ecuime doi boi, der neflându nici un cump'ător să se întorse acasă cu servitorul. In Bibartfalău se opru pușintel la cărciumă, apoi servitorului îi duse să plece înainte cu boii, până ce d'ensul plătesce ce a consumat, și plecă în urmă și el să ajungă pe servitorul. Acesta ajunge acasă, erna Keresztes fu omorât pe drum. Uci-gașii au crețut că a v'endut boii și vor găsi banii la el. Cercetarea e în curgere.

Comerț de fete. Direcțiunea poliției din Praga a fost informată, că de mai mult timp se face comerț de fete ce sunt v'endute în Buenos-Ayres (America). Fetele sunt luate mai ales din Galiția și din Ungaria, și în timpul mai nou și din Moravia. Samsarul de căpetenia în acestă murdară afacere este jidovul Samuel Markmann din Stanislau. Alt doilea agent e jidovul Isac Schafferstein (ori Schaffelstein) din Zolkiev. Acesta e totodată și un hoț și gazdă de hoți, și e urmărit de tribunalul din Lemberg pentru acte de violență. — E'ta de ce fapte ticăloșe sunt destoinici jidovii, cu cari se sporesc și se întaresc kulturegyletiștii.

Recrutarea din estu anu.

Ministrul de honveți br. Fejervary a adus în ședința dela 19 Februarie a camerei deputaților din Pesta un pro-

iect de lege privitor la amânarea re-
rutării din 1889. Proiectul dispune, ca
recrutarea ordinară din 1889 să se amâne
și să se facă în timpul ce'lui va fixa
legea asupra contingentului numărului
recruților, ce se va aduce în acestă
privință în cameră.

La motive duse ministrul, că recru-
tarea de regulă se face dela 1 Martie
până la 15 Aprilie în fie-care an, der
numai decât s'a incuviințat de camere
contingentul pentru anul respectiv.
De r'endul acesta însă nu s'a putut
aduce în cameră proiectul de lege asupra
contingentului recruților, fiindcă legea
militară e în desbatere, și așa recrutarea
trebuie să se amâne.

Comisiunea camerei pentru armată
a desbatut acest proiect de lege pen-
tru amânarea recrutării. Membrii opo-
sitionali ai comisiunei au declarat, că
nu-lu pot primi, fiindcă e o urmare
a legii militare ce se desbate acum, pe
care de asemenea o vor respinge. Mem-
brii majorității au căutat să le dove-
descă că acest proiect chiar și atunci
ar fi necesar când nu s'ar primi noua
lege militară, căci recrutarea tot ar tre-
bui să se facă mai târziu, de-orece pen-
tru termenul prescriș de p'ene acum e
timpul pre înaintat.

Contele Alad. Szechenyi rugă pe
guvern să caute ca recrutarea să
se facă într'un timp când încă n'a
ineput lucrarea cea mare a câmpului.
Ministrul Fejervary a declarat, că gu-
vernul nu p'ote promite nimic, deorece
timpul recrutării at'erna de purtea le-
gislațiunei. Autoritățile au fost instruite
ca să facă pregătirile de recrutare după
legea cea vechiă, ceea ce însă nu eschide,
ca recrutarea să se p'otă face încă după
legea cea nouă. In casul din urmă nu
vor veni la recrutare tinerii de 20 de
ani și se vor chema numai trei clase
de etate.

Proiectul de lege a fost primit
neschimbă de majoritatea comisiunei.

Răscumpărarea regaliloror.

Atragemu atențiunea publicu-
lui nostru cetitoru asupra unui
punct de mare interes mai ales
pentru comunele urbariale în
ceea ce privesc răscumpărarea
regaliilor de cătră stat.

Anume facem cunoscut, că
se vor răscumpăra, în urma
nouvei legi, nu numai drepturile de
cărciumărit în genere, der se vor
răscumpăra și cărciumele așa numite
de trei luni (Kantor-koresma).

Din răscumpărarea acestor
cărciume, comunele urbariale —

de cari noi Români avem multe
— asemenea pot dob'endi câte
100—200 fl. v. a. preț de r'esc-
cumpărare. Aceste cărciumi de-
r'endul au fost ale bisericilor.

Comunele urbariale să fiă der
cu luare aminte și să și valideze
la timp pretensiunile.

Adunarea generală

a „Asociațiunei pentru sprijinirea învăț-
ceilor și sodalilor români meseriași din
Brașov”.

Duminea trecută, 5 (17) Februarie,
s'a ținut în sala de desemn a gimna-
siului român din loc adunarea generală
a Asociațiunei pentru sprijinirea învăț-
ceilor și sodalilor români meseriași.

In acestă zi, dimineața la 10 ore,
s'a oficiat în capela cetățenilor români
din Gröveri un parastă solemn pen-
tru fericitul fundator Mihailu Stroescu,
care muri zilele acestea și alu căruia
nume va rămâne neuitat în inimile re-
cunoscătoare ale tuturor Românilor
pentru bunul lui suflet românesc și
pentru numărusele ajutoare și însemnatele
fundații ce le-a lăsat elu confratilor
s'ei. Noi, Români de dinc'et de Car-
pați, datorim recunoscință r'eposatului
Stroescu mai virtosu pentru însemnatul
av'ent ce l'a dat elu meserilor ro-
mâne prin d'aruirea pe s'ema Asocia-
țiunei de mai sus a celor 50,000 de
franci și altor ajutoare, pentru cari Ro-
mâni Brașoveni, comercianți, cărturari
și popor de-opotrivă, și-au manifestat
recunoscința lor grăbindu a lua parte
în număr mare la parastă oficiat
pentru odihna sufletului s'eu. Cântările
bisericești au fost esecutate de corul
bisericesc sub conducerea cunoscutului
nostru profesor de musică Nicolau Po-
poviciu, erna D-lu preot Bartolomeu Baiu-
lescu, vrednicul președinte alu Asocia-
țiunei, a rostit cu acestă ocaziune o
frum'osă cuv'entare funebrală.

După prânțu urmă deschiderea adu-
nării. Erau de față 75 membri. In vor-
birea de deschidere, bine simțită, d-lu
președinte B. Baiulescu comunică celor
de față durerosa scire despre m'ortea
generosului fundator M. Stroescu. Mem-
brii adunării și-au manifestat durerea
și pietatea lor prin sculare.

După acestă, d-lu președinte se pro-
v'ocă la starca suferitoare în care se află
măestrii români din Brașov, cari de
când cu închiderea granițelor de cătră
România, nu și mai pot vinde manu-
facturile lor acolo, erna aici în Brașov
sunt prea puțin sprijiniți. E mirare —
dice d-sa, — că aici în Brașov, unde
se află de ce mii de suflete românești, să
nu se bucure de clientelă destulă puținii

s'au întors ernași la noi acasă.

Frate-meu Todoru, fostul preot
din Bozediu, era pe timpul acela un
copil nu mai mare ca de vr' 6 ani.
S'ecui se dau pe lângă el, mai înteu
cu buna, erna la urmă cu amenințări,
dic'end: că au poruncă să-lu prindă pe
el, decât nu le va sci spune unde este
Simeon. Din norocire însă, copilul
nu putea spune nimic, căci el n'avea
scire despre cele petrecute în casa n'os-
tră în decursul nopții, fiindcă pe atunci
durmise.

In fine S'ecui se dep'artă desamă-
giț, erna noi rămaserăm cu spaima n'ose,
deorece eram conșinși acum despre
s'ortea ce-lu aștepta pe scumpul nostru
Simeon.

V.

Simeon, pe care frate-meu Ioan
il lăsa în timp de nopte pe piața
Oșorheiului, se duse încă în aceeași
nopte în S'angeorgiu, la colegul s'eu de
luptă, la tribunul Farago.

Simeon soia f'orte bine, ce s'orte
crâncenă îi așteptă pe tribunii românești
din partea S'ecuilor, și de aceea el
nu s'a dus la S'angeorgiu cu scopul
ca să și caute scăpare dinaintea furiei
c'uşmanului, ci s'a dus numai ca să se

s'fătuiesc cu Farago asupra modului de
scăpare, și mai virtosu s'a dus pentru
ca să-lu invite pe Farago ca să trecă
împreună cu el în armata lui Iancu.

O nopte și două zile a petrecut
Simeon în casa lui Farago, stăruind
pe lângă el din toate puterile ca să și
părăsesc casa și să fugă, căci primejdia
era apr'ope. Der Farago, nefericitul,
avea nevastă și avea copii, de cari, toc-
mai pentru-că erau nisce vremuri at'at
de triste și nesigure, nu putea să se des-
partă.

Încă nici nu apucase Simeon să
esă din casa lui Farago și e'ta că în a
doua nopte năpădesc asupra lor dro-
iele de S'ecui însuși de Ungurii din
Ungaria.

Acum încep S'ecui să și verse furia
asupra tribunilor și preoților româ-
nesci. Bisericile și scolile se închid,
ceremoniile sfinte se cassază, nu mai
putea gusta o cină fără a nu te teme,
că acum-acum vei căde în ghiarele ne-
miloșilor și crușilor vrășmași.

Pe piața Oșorheiului erau întinse
unelte de pierdare reprezentate prin
nisce plute de berne, pe cari se restigau
cu fața în sus și cu mâinile la spate
acei nefericiți preoți românești, cari că-

deau jertfă acestor fiere s'elbatice. Câte
unul mergea apoi ca să scuie victima
în față, altul ca să o desonoreze prin
tot felul de metode barbare și spur-
cate; altu treilea il lovea cu sabia, ce-
lalaltu il străpungea cu lancea; unii îi
scoteau ochii, alții îi tăiau urechile, și
așa se ucidea sentimentul de rușine și
de umanitate alu cetățenilor în modul
celu mai oribil și strigător la ceru,
până când nefericita victimă după chi-
nuri îndelungate își da ultima r'esuflare.

Și acestea se înt'emplau în piața pu-
blică a capitalei S'ecuimei, în fața sco-
lilor și înainte bisericilor!

Nici-odată vechimea timpului nu va
fi în stare să ștergă din paginile istoriei
acestă barbară vătămă a sentimente-
lor umane. Omul se înfioră și nu
este în stare să descrie în color destul
de posomorite ferocități varii și ne mai
pomenite, ce le-au comis revoltanții
S'ecui în diverse locuri și la diverse o-
casiuni.

In seria acestor victime voui a-
minti și pe nefericitul tribun Farago,
pe care iagării (v'entorii) ungr'esci, în
număr de 5—6, l'au luat în timp de
nopte din brațele nevastei și a copiilor
s'ei, l'au dus la câmp în nisce bercuri

și acolo l'au omorât: cum? — I-au
spart p'antecele, i-au scos m'runtaele
și le-au urțit printre tufisuri!! Lasu în-
chipuirei fiă-căruia, ca să și înfățișeze
torturile diavolești ce vor fi premersu
acestui monstruos omor.

Asemenea s'firșit îngrozitoru avea
să-lu ajungă și pe frate-meu Simeon, care
— cum d'isei — se afla încă în mijlocul
familiei lui Farago, când iagării ungr'esci
împresurară casa acestuia.

Nu mai Provedinței dumnezeesci și
destoiniciei sale extra-ordinare avurăm
a datori acea neexplicabilă și totu-odată
fericită înt'emplare, prin care curajosul
meu frate se smulse din tre lăncile și
puscile iagărilor ungr'esci și fugi.
Pentru ca să nu mai fi prins de S'ecui,
de cari furnicau căile, Simeon își luă
calea pe Murăș, care era înghețată, și
merse singur în timp de nopte cale
de 4 ore pe riul înghețat alu Murăș-
ului, până a ajuns la un uchiu al
nostru în Șeusa, care-i d'aru o că-
lărie și cu ea își continuă apoi calea
pe lungul drum spre Munții apuseni,
unde intră în legiunea lui Iancu totu
tribun și de unde nu se mai r'entorse
până la s'firșitul revoluțiunei

(Va urma).

măestri căți îi avem. Apelăza la bunul simț al celor de față, rugându-i să nu-și uite a da ajutorul posibil măestrilor noștri, dându-le de lucru când avem, căci decă îi vom sprijini, ei se vor îmuli și vor înainta, și apoi înaintându-i înaintăm cu toții. Numai pe calea asta se poate îmbogăți un popor. De aceea dorim noi, ca fiă-care Român să-și pună la inimă cuvintele d-lui președinte Bartolomeiu Baiulescu.

După-ce d-lu președinte își sfârși vorbirea și după-ce între strigătele de „să trăescă“ ale membrilor declară adunarea generală de deschisă, se trece la constatarea, decă numărul membrilor de față este de ajuns pentru a lua hotăriri și se constată, că numărul este de-ajuns.

Președintele se ridică din nou pentru a anunța durerăsa știre sosită în aceea zi despre mărta Prea Sfinției Sale Episcopului dela Caransebeș Ioan Popasu, care a fost unul dintre membrii fondatori ai acestei Asociațiuni. Membrii se ridică dicându: eternă fiă pomenirea lui!

Se cetesce raportul Comitetului și raportul cassarului și asupra acestor rapoarte comisiunea aleasă raportază, că a cenzurat socotelile și le-a aflat coreșpunzătoare. Fondul Asociațiunii la 31 Decembrie 1888 a fost de 4300 fl., er fondul generoșilor Mihail și Elisa Stroescu de 52,000 franci. Intrările la fondul Stroescu au fost în 1888: 1159 fl. 54 cr., eșiri 1158 fl. 46 cr.; la fondul Asociațiunii intrări 339 fl. 69 cr., cheltuieli: 513 fl. 26 cr.

Adunarea ia raportul comitetului la cunoștință și socotelele Asociațiunii și ale fundațiunii generoșilor Mihail și Elisa Stroescu pe anul 1888 le aprobă.

Raportul comitetului a constată din 13 puncte, din alți cărora cuprinsu amintim următoarele:

În anul 1888 comitetul a aședat 73 învățacei la 23 de meserii deosebite. Cu totul s'au aflat în Brașov 193 învățacei meseriași, dintre cari 16 au părăsit meseria. Școala comunei o-au cercetat 146, ceilalți școala de stat. S'au ajutat cu haine peste anul 11 elevi, er la Crăciun 92 de elevi. S'a plătit pentru spălarea rufelor a 22 de elevi. Pentru casuri de bolă s'au spesat cu elevii 173 fl. Aci trebuie să amintim cu recunoștință, că d-nul medic dr. Georgiu Baiulescu, precum în anii trecuți, așa și de astă-dată a binevoit a lua sub îngrijirea sa pe elevii meseriași, cercetându în acest an 60 de casuri gratuite.

Stipendii au căpătat 23 elevi. Din uceniți s'au făcutu sodali în acest an 42. Societatea sodalilor și-a dezvoltat activitatea sa literară prin cetirea de cărți speciale pentru meserii și prin cultivarea în musica vocală; a dat în acest an două producțiuni cu succes multămitor.

Din sodali s'au făcutu măestri deschidându-și firme 2. Unui sodal faur s'a votat un premiu da 100 fl. pentru a-și deschide lucrătoria. Dintre măestrii a-și li-s'au dat remunerațiuni de 10—15 și 25 fl., la 2 ajutoare de câte 50 fl., altuia credit.

Atacerea împrumuturilor date măestrilor cu 6% merge greu; unii măestri nu și-au regulat cametele și polițele. S'a conchemat o adunare generală extra-ordinară pe ziua de 8 Noemvre an. tr. ca să se discute modul de sprijinire al măestrilor români, der la această adunare nu s'au înfășășat membrii în numărul prescriș de statute spre a lua decisiuni și din asta cauză obiectul de pertractare s'a amănat.

Dintre propunerii adunarea a primit următoarele:

1) Se dă indemnizare comitetului pentru suma de 173 fl. spesată peste bugetul ca cheltuieli neprevăzute pentru spital.

2) Se dă absolutoriu comitetului pentru afacerile din anul 1888.

3) Se ia concludere a să se înainteze o adresă de condolență generoșei dōmne Elisa Stroescu și ca în semn de recunoștință să se facă în fiă-care an în ziua de Sf. Mihail parastas pentru repausul sufletului generosului fondator.

4) Se decide a se aduce multămită în scrisu onor. Societăți „Transilvania“ din Bucuresci și onor. Comitetu și Sinodul parochial dela biserica Sf. Nicolae pentru ajutoarele date în an. 1888 și totodată să se comunice și rapoarte.

5) Se dă imputernicire comitetului spre a regula polițele și pe calea judecătoriei, decă debitorii Asociațiunii în timp de 15 zile nu vor regula acestea.

6) Meseriași români să fiă sprijiniți în casuri de nenorocire și de bolă, pe cum acesta este prevăduț în legatul Stroescu.

7) Să se facă o Asociațiune de consum afară de cadrul acestei Asociațiuni.

8) Se primesc ca membri onorari d-nii Iacob Grindu și Stefan Bobancu, care a instruit sodalii români.

9) Petițiunile d-lor I. Bidu, R. Tocanie și Ar. Bumbea pentru ajutoare, se transpun comitetului.

10) Propunerea comunicată de d-lu Iancu Colibanu, constatătoare din mai multe puncte, se dă comitetului cu însărcinarea de a considera acele puncte, care cad în cadrul statutelor Asociațiunii, er în privința celorlalte puncte să între în înțelegere cu subscriitorii propunerii și să raporteze despre acesta la adunarea generală ordinară.

În considerare, că speșele Asociațiunii se sporesc, er membrii Asociațiunii nu se înmulțesc, mai departe în considerare, că această Asociațiune își estinde lucrările sale binefăcătoare asupra tuturor Românilor din Transilvania:

— Adunarea ia concludere a se primi membri la această Asociațiune din toate părțile și învățacei meseriași din părțile acelea, unde vor fi mai mulți membri înscriși la această Asociațiune, vor fi preferiți la împărțirea stipendiilor

Urmăz pertractarea bugetului:

A) Bugetul Asociațiunii: Venite 400 fl. Se preliniază speșele pentru spital cu 173 fl., chiria localului sodalilor 100 fl., onorarii secretarului 50 fl., speșele cancelariei 40 fl., servitoru 37 fl. Cu totul 400 fl.

B) Bugetul fundațiunii Stroescu: Venite 1600 fl.

Cheltuielile: Adausu la fundațiune 216 fl. 66 cr.

Pentru vestmintele învățacilor 200 fl.

Pentru taxe de școlă 300 fl.

„ „ la spitalul învățacilor, sodalilor și meseriașilor 174 fl.

4 stipendii învățacilor a 25 fl. 100 fl.

Ajutoare pentru cultivarea sodalilor 100 fl.

Unu stipendiu pentru perfecționarea sodalilor 100 fl.

Onorarii și ajutoare măestrilor 300 fl.

Onorariu contabilului casei 30 fl.

Speșe neprevăzute 79 fl. 34 cr.

Suma 1600 fl.

S'au ales ca membri verificatori ai protocolului adunării generale și totodată ca comisiă censurătoare a socotelilor Asociațiunii și fundațiunii pe anul 1889 d-nii: Petrache Zănescu, Ionu Lengeru și George Moianu.

În urmă s'a primitu propunerea d-lui N. Ōncea, ca chitanțele pentru încasarea taxelor dela membri pe anul. 1888 și 1889 să se trimită pe la membri acasă, fiind-că acestora le este greu a merge la d-lu cassaru.

După acesta d-lu președinte Bartolomeiu Baiulescu, constatându, că pertractarea obiectelor puse la ordinea zilei este încheiată, multămesce membrilor adunării pentru interesul dezvoltat și declară adunarea de închisă, er adunarea își manifestă iubirea și recunoștința față cu acestu neobositu luptator și sprijinitor

alți meserilor români, aclamându-lu cu însuflețitoare urări de „Să trăescă!“

Din România.

2 Februarie v. 1889.

Astăzi creștinii de ritul orientali serbeză Intempinarea Domnului, afară de școalele primare și secundare, cărora prin Regulamentul școlar mai nou li-s'au redus mai mult serbători încă de către ministerul trecut și s'au publicat de către ministerul actual. Și ar fi bine să se mai reducă încă câteva; căci e mai bine ca școlarii să vină la clase, unde se auă câte ceva bun și folositor dela dascalii lor, de cât să petrecă în serbători prin cafenele pe la biliard, precum le este obiceiul în astfel de zile.

Atâta numai este de observat că, se vede precum nici d. Sturza fostul ministru al Instrucțiunii, nici d. Maiorescu actualul ministru, seu secretarii d-lor, n'au învățat Teologia nici Istoria bisericească, căci nu au ales bine serbătorile, cari sunt de ținut și în cari este de învățat.

N'au făcutu distincțiune între unele serbători, așa numite serbători *domnesci* seu *impărătesci* seu *Prasnice*, cum este și cea de astăzi, și între cele de rând, serbătorile sfinților, cum este SS. Michail și Gavril, S. Ioan, pe lângă care mai este o serbătoare Boboteza, S. George, S. Dumitru, SS. Constantin și Elena, pe cari le-au lăsat a-le serba și școale. Apoi mai sunt încă câte-va serbători naționale și dinastice. Prin urmare au rămas prea multe de serbat de către școlari și de a perde timpul de-a geaba.

Și ce ispravă ne-a făcutu Constantin cel mare, care a ucis sub pretext de nimic pe fiu-su Crispu, care a schimbatu capitala Imperiului roman și la sfârșitul vieții a împărțit imperiul, fapte care l-au slăbit și i-au pus basă ruinei? Pentru-că a introdus creștinismul și l'a ridicat ca religie de stat? La acesta el a fost constrins de împregiurări, căci altminterlea pote căși perdea tronul. Din asta cauză biserica apusenă nu-l serbeză, și bine face.

Apoi S. George și S. Dumitru? Sunt două termine, în cari se mută cei cu casa în spinare.

Der SS. Michail și Gavril, serbătorea măcelarilor, cu ce sunt mai pe sus de cât SS. Ioan gură de aur, Vasiliu cel mare și Ioan teologul, doctor și mare dascal ai bisericii răsăritului? Dintre cari cei doi dintău se serbeză, după noul Regulament școlastic, er cei trei din urmă, nu.

Ci bine că s'a făcutu un început cu reducerea serbătorilor școlastice, căci prea erau multe. Cu altă revisuire a Regulamentului sperăm, că se va face și mai bine. *Unu dascalu.*

TELEGRAMELE „GAZ. TRANS.“

(Serviciul biurolui de coresp. din Pesta)

Parisu, 23 Februarie. Spuller afostu numit ministru de esterne. Noul ministru va face adă declarațiune în cameră.

Bucuresci, 23 Februarie. În comisiunea de anchetă pentru darea în judecată afostului cabinetu Brătianu s'au ales șese conservatori-liberali și Blaremburg.

ECONOMIA.

Lucrarea pământului.

b) Pământul puhaie și aratul.

(Urmare din Nr. 28 al „Gaz. Trans.“)

Stratul de pământ, care se află sub stratul, pe care îl arăm, se numesce *sub-sol*, seu sub-pământ. Decă sub-solul este alcătuit din pământ lutos seu din pământ argilosu greu, se întăresce și bătătoresce atătu de tare prin pașii vitelor și prin plugu, încăt

nu numai rădăcinele plantelor și aerul nu mai pot străbate în el, ci și apa de ploie abia se mai pote strecura.

În astfel de pământuri plantele cu rădăcini adânci nu mai cresc și nu mai rodesc bine, și bucatele suferu foarte mult. De aceea este foarte bine și folositor, și se respătesce bine, decă arăm, scormonim și facem puhaie și subpământul, însă fără ca să-l scotem de-asupra și să-l amestecăm cu pământul arabil.

Lucrarea acesta folositoare o facem cu un plug anumit seu cu o rariță, care de altcum este tocmai ca și plugul de rând, numai cât nu are corman și feru lung, er ferul cel lat este ca la plugurile vechi de lemn cu două aripi (urechi). Ferul cel lat al plugului acestuia scormonesce sub-pământul din brazda deschisă, și merge pe urma plugului de rând. Când arăm cu el, avem lipsă de două părechi de vite; o păreche trage plugul de rând și merge înainte, er cetalaltă păreche de vite trage plugul, cu care scormonim sub-pământul, și care vine în urma celui alt plug.

Plugarii, cari n'au două rënduri de vite de jug, trebuie să se înșotescă câte doi și să se ajute, lucrându într'o zi la unul, în alta la cel alt.

Pământul uneori este foarte tare și înțelenit și e cuprins de buruiene; aflându-se pământul în starea acesta, este de lipsă ca să-l scormonim, să-l facem puhaie numai la suprafață, er nu să-l arăm. Numai cu grapa nu suntem în stare să-l facem destul de puhaie și ca să-l curățim de buruiene, pentru-că colții grapei nu prind destul de bine în pământul înțelenit. Pentru astfel de împregiurări este bine și folositor, ca să avem o uneltă de plugărită, care nu face pământul așa de puhaie ca plugul și nu-l întorce, der totu face mai mult decât grapa. Astfel de unelte sunt *estirpatorul* și *grapa cu colții ca laba gâșci*.

Estirpatorul sēmănu cu grapa, der colții lui sunt mai tari, și de desubtu sunt de forma ferului celui lat; are grindeiu, pe care îl aședăm, cu capetul pe rotile, și corne ca plugul.

Estirpatorii cu multe fere nu sunt potriviti pentru împregiurările nostre, pentru economii mai mici, pentru plugarii nostri sunt mai potriviti estirpatorii cu 5 fere; cu acestea putem lucra ca și cu 4 pluguri și cruțăm în asemănare cu aratul trei pătrare din timp. Mai mult decât până la o adâncime de 9 cm., cel mult 12 centimetri, nu este bine să lucrăm cu estirpatorul. Până la adâncimea acesta însă putem face cu el pământul destul de puhaie și el taie și rădăcinele buruienelor, fiind-că ferele lui sunt aședate astfel, că cele de dinapoi vin la mijloc după cele de dinainte.

Grapa, despre care am amintit mai sus, are colții foarte groși și la capetul de desubtu nu sunt ascuțiți ca colții grapelor de rând, ci sunt de forma feralor celor late dela pluguri și foarte mici.

Plugarii, cari n'au pământuri greu de lucrat, ci au pământuri ușor de lucrat, precum pământuri nășipose, vărōse și humose, pot întrebuița în locul estirpatorului grapa despre care e vorba; ea prinde destul de bine în pământurile ușore, nu recere atăta putere ca estirpatorul și afară de acesta cu ea putem lucra mai iute și mai în grabă.

Altă uneltă, care nu trebuie să lipsească seu cel puțin n'ar trebui să lipsească din curtea nici unui plugaru, este *grapa seu barona*. Grapa fără indoială este o uneltă foarte veche, și la începutu toate grapele erau numai de lemn. Grapa de lemn mai găsim încă și astăzi în multe părți și mai cu sēmă la omeni mai sraaci. În părțile acelea, unde pământurile sunt nășipose, pământul se pote mărungi destul de bine și numai

cu grapa de lemnă, și fiindu grapele de lemnă mai eftine decât cele de feră, omienii le potă întrebuința fără ca să sufere din pricina ei vre-o daună. In alte soiuri de pământu cu grapa de lemnă nu putemă face lucru cum se cade și întrebuințarea ei nu este cu cale.

Grapa o întrebuințăm pentru-ca să sfărâmăm brazdele, să oblim pământul aratū, să facem pământul puhaui numai la suprafața, să acoperim sēmēnța, și decă pământul este destul de puhaui, o întrebuințăm pentru-ca să stărpim buruienele.

Scopurile acestea le putemă ajunge în tote împregiurările numai cu o grapă cu colții de feră. Decă avem pământuri greu de lucratū, lutose, care facū forte ușorū bruși (bulgări), colții grapei trebuie să-i aședăm dreptū în josū, adecă verticalū. Une-orī suntem siliți, ca să arăm pământurile lutose și argilose în stare umedă și cleiosă, și decă le grăpăm, grapa intră prea adencū și scote bucăți mari din brazdă la suprafața din care se nascū o mulțime de bulgări (bruși). In asemenea împregiurări trebuie să ne mulțămim cu o grapă ageră, care nu pētrunde adencū și mēruntesce brazda la suprafața numai atātū, ca să putemă acoperi sēmēnța.

Decă avem alte soiuri de pământū, ēr nu lutose, colții grapei trebuie să fie aședăți pieđisū spre înainte. Grapele cu colții aședăți astfelū prindū mai bine, adecă străbatū mai tare în pământū, mēruntescū brazdele până la o adēncime însemnată și scotū rădēocele buruienilorū afară la suprafața pământului.

Grapa trebuie să fie întocmită astfelū, ca să putemă grapa cu ea mai adencū și mai ușorū, adecă mai în afară, mai mērunțū și mai mare. Spre acestū scopū grapa trebuie să fie în patru colțuri și la unū capētū puținū mai îngustă decât la celalaltū. Decă acățăm grapa la mijlocū, așa că oiștea sēu tângiala, de care tragū vitele, face cu carēmūlū grapei douē unghiuri drepte, grapa grapă mai mare, fiind-că colții ei suntū ceva mai depărtați unii de alții; decă acățăm grapa spre capētulū mai îngustū, grapa are poziție pieđise față de tângiala viteilorū și alcătuesce cu ea unū unghiū ascuțitū și unulū timpitū, urmele colților grapei suntū mai aprōpe unele de altele și grapa lucră mai mērunțū. O grapă făcută bine pētrunde între cele mai multe împregiurări destulū de adencū. Decă grapa nu pētrunde destulū de adencū, lungimū funia (strēngulū) sēu lanțulū, cu care acățăm grapa de tângiala vitelorū și împovorām grapa cu ceva. Decă voimū să grăpăm mai în afară, acățăm grapa întorsū cu partea de dinainte spre înapoi, așa că la grăpatū colții se stea pieđisū spre înapoi.

Grapa sparge și mēruntesce brazda și bulgării mai cu sēmă prin loviturile, ce le facū colții asupra lorū, de aceea la grăpatū se întrebuințăm vite, care mergū mai repede, mai sprintenū. Pentru grăpatū caii suntū cu multū mai potri-viți decât boii sēu chiar decât bivoliū leneși. In privința acēsta plugarulū își pōte ajuta încă într'unū modū, anume să acapē de carēmulū sēu de spētēza de dinapoi o funiă și cu ajutorulū acesteia să tragă, să cārnescă grapa într'o parte. Prin acēsta grapa se mișcă într'o liniă șerpuitōre, lovesce bulgării cu tării mai mare, și îi sparge și mēruntesce cu multū mai bine, decât atuncī, când grapa merge dreptū înainte.

Plantele de sapă se cultivau mai înainte în pământū nearatū din nou; acēsta se pōte, fiind-că ele suferū gunoiulū prospētū, ēr de altă parte firele lorū suntū atātū de departe unele de altele, încātū pământulū dintre ele se pōte mērunți și face puhaui și plantele se potū curăți de buruiene și când se află în creștere. Lucrarea acēsta se pōte face cu sapa. Dēr decă plantele suntū sēmēnate în rēnduri, săpatulū sēu prāsirea se face mai repede și mai cu in-

lesnire cu prāsītōrea, sēu cum o mai numesce poporulū, cu mașina de săpatū. Prāsītōrea cu cincī sape mēruntesce pământulū forte bine, ilū face puhaui și taie tote buruienele. Prāsindū plantele cu unēlta acēsta, după prāsire nu avem alta de lucru, decât să mērunțim pământulū dintre firele din rēnduri și să-lū curățim de buruiene.

Sentințe.

Cine face bine, încātū îi este numai cu puțință, și nu așteptă pentru acēsta nici o rēsplată, acela are deja cea mai mare rēsplată.

Rückert.

Invēțătorulū, care cere mulțămīta meritată, să caute zăpadă neagră și să prindă corbi albi.

Chr. Gryph.

A scrie despre educațiune însemnēză a scrie aprōpe despre tote lucrurile de odată.

Jean Paul.

Prea puținū se scrie și se vorbesce despre copii și asupra copiilorū. Față cu o carte despre copii aparū douē-spre-dece despre dresura cailorū. Și cu tote acestea copiii suntū ce avemū mai scumpū pe lumea acēsta. Fiesce-care copilū este o ipotecă despre partea, ce o primesce omulū în cerū.

Saphir.

Școlă fără disciplină este o mōră fără apă.

Amos Comenius.

O disciplină bună este mai multū vrednică, decâtū o doctrină bună.

Diesterweg.

Ordinea este lăstarulū lucrului, care ridică cu ușurință si cele mai grele poveri; disordinea este ca unū orologiu fără arătātōre: elū merge mereu, dēr cu tote acestea nu scie nimenea, cât este de târziu.

Tegnār.

Purtarea este o oglindă în care își arată fiesce-care chipulū sēu.

Goethe.

Din traista cu minciunile.

Spovada Ţigănilui.

„Când te-ai spoveditū, Ţigane“?
— Când aveai iepurii corne.
„Cinstit-ai pe tatălū tēu“?
— Tōtă ziua c'unū măcău.
„Dēr pe dulce maică-ta“?
— Până ce se vāieta.
„Furat-ai de-alū altuia“?
— Ba și dela dumneata.
„Jurat-ai pe nedreptate“?
— Ba numai pe strimbātate.
„Banī străinū tu n'ai pofititū“?
— Nu, căci nu i-am împlinitū...
„Ce-ai mai greșitū, mēi Ţigane“?
— In posturī curechiū cu carne.
„La biserici când ai fostū“?
— Când aveamū popă de-a nostū.
„Multe-ai făcutū, mēi Ţigane“!
— Multe dēu, părinte Stane.
„Prinde-te că nu-i mai face“.
— Numai lumea să'mī dea pace!
„Acum ț'oiu da canonū mare“.
— Numai dā-mī și de gustare!
„Soii dīce vre-o rugăciune“?
— Sciu cere carne și pāne.
„Vei postī vre-o patru dīle, Ca să capeți mātuire“!
— Voiu postī ș'o sēptēmānă
Cu pāne și cu slāninā!
„Alū dracului ești, Ţigane“!
— Dēr alū cui, părinte Stane?

MULTE ȘI DE TOATE.

Câte minute au trecutū dela începutulū erei nōstre creștinescī, adecă dela anulū unū după nascerea lui Christosū până la incheierea anulū 1888?

Această întrebare pusă într'o societate din München cu ocașiunea sērbării ajunului anulū nou fū rēsponsă și doveditā într'unū frumos articol din „München neuste Nachrichten“, care spre marea mirare a tuturorū dīce: că dela începutulū erei nōstre creștinescī încă n'au trecutū unū miliardū (1000 de milioane) de minute. Esemplulū e următorulū: 1888×365 dīle, mai adaugēndū 460 de dīle din anii bisecti, factū 689,120+460=689,580 dīle. Aceste dīle cuprindū 16,549,920 ore sēu 992,995.200 minute. Așa dēră lipsescū până la unū miliardū încă 7,004.800 minute. Miliardulū se împlinesce de abia la 28 Aprilie 1902 la orele 10.40 minute înainte de amēđi. Când ar fi fostū sē se plātească cele 5 miliarde, ce le-a primit Germania dela Francia ca despāgubire de rēsboiū, în felulū acesta, ca adecă dela începutulū erei nōstre creștinescī, sē se plātescā în fiecare minută câte 5 franci, atuncī Germania ar fi trebuitū să mai aștepte încă peste 13 ani până să ajungă tōtă suma în mānile ei.

Noua rentă română 4%.

Se scie că Guvernulū românū a decisū contractarea unū împrumutū de 26 milioane cu scopū de a retrage din circulațiune biletele hipotecare. Subscrierea pentru acestū împrumutū se hotārise a se face numai în țēră, pe dīlele de 15, 16 și 17 ctr. dēr s'a închistū îndatā în ziua primă cu unū rezultatū, care a n'trecutū tote așteptārile. In locū de 26 milioane s'au subscrisi 284,522,500, adecă de dece ori mai multū, de cum s'a cerutū. Asta este o dovadă de bogăția capitalelorū, ce se află în țēră și de încrederea, ce are publiculū în finanțele Romāniei. Noua rentă a și începutū a se negocia la bursă cu 80 și 80 3/4 banī gata.

Subscrierea acēsta a influințatū în modū însemnatū asupra pietii din Bucurescī. Acțiunile băncii nāționale și foncierele au suferitū încātva, pentru-că la subscriere trebuiau să se depuna 10%, vā se dīca 28 mil. franci în aurū, și de aceea mulți și-au vēndutū efectele, ca se pōtă satisface acēstei cerințe. Totū din motivulū acesta se scumpise și aurul pe piața capitalei.

Trageri la sorți.

In luna Martie se vorū trage la sorți anume la 1.: *Basilica*, cāștigū principalū 20,000 fl. celū mai micū 6 fl.; *Losuri dela 1864*, cu fl. 150,000 și 200; *Crucea roșā ung.* cu 25,000 și 6 fl.; *Augsbury* cu 50,000 și 9 fl.; *Braunschwēig* seriele; la 13: *Losuri rus.* 5% din 1866 cu 200,000 și 125 Ruble; la 14: *Sērbesci* 3% cu 100,000 și 100 franci; la 16: *Milano* din 1866 (10 Lire) cu 50,000 și 10 lire.

La 15 Febr. s'au sortatū cu cāștiguri losurile *Josziu*: 2/91, 173/71, 173/82. 368/42, 468/50, 546/12, 603/41, 694/59, 714/90, 760/46, 1650/35, 1704/8, 1844/13, 1911/58, 3618/40, 3633/93, 3651/59, 3677/92 3736/57, 4135/21, 4229/42, 4461/38, 4471/5, 4781/100, 4803/90, 4809/1, 5345/57, 5907/50 5968/88, 6073/94, 6166/39, 6515/92, 6631/82 6754/97, 6807/94, 6867/67, 6877/1; 7318/721 7330/80, 7437/64.

Tērgurile din Ardealū și Ungaria propriā.

15. Cetatea de baltă. 17. Draos, Dicsō-Sânt-Mārtinū, Lechința, Reșinari, Cicū-Sereda, Zabala, Poiana sārātā, (Aradulū nou, Buda, Sātmarū). 19. Abrudū, Vințulū de susū. 21. Alāmōrū, Bachnea, Dobra. 22. Odorheiuulū sēcuiescū. 23. Bradū (com. Huniedorei). 24. Satulnugū. 25. Turda, Orēștia, (Zarandū, Cāpālnașū). 26. Bradū (Girelsau), (Tirnavia). 27. Hadadū, Ţege, Cicū-Carțfalū, Sighișōra. (Stnhlweissenburg, Checīchemetū). 28. Almacherecū, Ghirișū, Hārāscracū, Cātoua, Clujū, Sajo-St.-Paulū, Cāpālnașū-Olafalēu. (Satulū mare).

In Romānia și Bucovina: 2. Cālugārēni, Galați. 8. Pētra. 17. Iași. 24. Pienița.

Bursa de mărfuri din Budapesta dela 19 Febr. 1889.

Sēmīnje	Qualitatea per Hect.	Prețul per 100 chilgr.	
		dela	până
Grāu Bănățenescū			
Grāu dela Tisa	79	7.40	7.45
Grāu de Pesta	79	7.35	7.40
Grāu de Alba-regalā	79	7.40	7.45
Grāu de Bácska	79	7.40	7.45
Grāu ung. de nordū	79	7.25	7.30
Sēmīnje vechi ori neus	soiulū	Calitatea per Hect.	Prețul per 100 chilgr. dela până
Sēcarā		70-72	5.65 5.85
Orzū	Nutretū de vinars de bere	60.62 62.64	5.60 5.90
Ovēsū		64.66	6.20 7.00
Cucuruzū	bănăț. alt soiū	39.41 75 73	7.35 8.50 4.75 4.80 4.70 4.75
Hirișcā			5.40 5.75
Producte div.	Soiulū	Cursulū dela până	
Sem. de trif.	Luțernā ungur. francesā		58.— 65.—
"	roșiā rafinatū duplu		52.— 62.—
Oleu de rap.			36.— 37.—
Oleu de in			6.75 6.85
Uns. de porc	dela Pesta dela țērā svēntatā afumatā		60.60 50.—
Slāninā			51.— 51.60
Sēu			56.— 57.—
Prune	din Bosnia în buți din Serbia în saci		32 50 33— 9.75 10.—
Lictarū	slavonū nou bănățenescū din Ungaria unguresci sērbesci brutā galbinā strecuratā de Rosenau brutā		17.50 18.— 116.— 117.— 14.75 15.— 18 50 19.—
Nuci			
Gogoși			
Miere			
Cearā			
Spiritū			
"	Drojdiuțe spiritde		

Cursulū losurilorū private din 20 Febr.

	cump.	vīnde
Basilica	7.70	8.—
Creditū	184.—	185.—
Clary 40 fl. m. c.	62.25	63.—
Navig. pe Dunāre	1.30—	—
Insbbruck	26.50	27.25
Keglevich	40.—	41.—
Krakau	23.50	24.—
Laibach	23.50	24.—
Buda	64.—	65.—
Pallfy	60.50	61.—
Crucea roșie austr.	18.85	19.15
dto ung.	12.45	12.75
dto ital.	11.50	13.—
Rudolf	22.—	22.50
Salm	64.—	65.—
Salzburg	26.50	27.50
St. Genois	63.75	64.50
Stanislaū	—	—
Triestine 4 1/2% 100 m. c.	—	160.50
dto 4% 50	77.—	79.—
Waldstein	44.50	45.—
Windischgrätz	59.25	59.50
Sērbesci 3%	33.25	33.75
dto de 10 franci	6.—	6.20
Banca h. ung. 4%	106.50	106.50

Bursa din Bucurescī din 8/20 Febr.

Valori	%	cc. CUMB.
Rentā romānā perpetuā 1876	5%	97.—
Rentā romānā amortisabilā	5%	97 1/2
Rentā rom (rurale convertite)	6%	100 1/2
Oblig. de statū C. F. Romāne	6%	—
idem idem	5%	—
Imprumutulū Stern 1864	7%	—
Imprumutulū Openheim 1866	8%	—
Imprumutulū Oraș. Bucurescī	5%	87 1/2
idem idem din 1884	5%	—
Impr. or. B cu prime Loz. fr. 20	—	55.—
Credit fonciarū ruralū	7%	104 1/2
idem idem	5%	96 1/2
Credit Fonc. Urb. din Bucurescī	7%	104 1/2
idem idem	6%	103.—
idem idem	5%	94 1/2
Credit Fonc. Urban din Iași.	5%	83.—
Oblig. Casei Pensiunilor fr. 300	10 fr	240.—
V. N.		
Banca Națion. ult. div. 78.15	500	984.—
Dacia-Romānia ult. div. 24 lei	200	264.—
Nāționala de asig. ult. div. 18 lei	200	246.—
Banca Rom. ult. div. fr. 10	500	—
Soc. Rom. de Constr. ult. div. 250	250	—
Soc. Bazalt.Artif.ult.div. lei 27.50	250	—
Soc. Rom. de Hārție ult. div. 100	100	—
Soc. de Reas. ult. div. 101. aur	200	—
Liceulū Sf. George lei	—	—
Națion. de Asig. ult. div. 128.35	—	—
Societ. de Constr. ult. div.	—	142.—
Societ. de Hārție ult. div.	—	—
Agio în Bursă	—	205.—
Rubla de hārție	—	—
Banca Națion. a Romāniei		
Scompt.	6%	—
Avansuri pe efecte	7%	—
Avansuri pe Lingouri	7%	—

Cursulū pietei Brașovū

din 22 Februarie st. n. 1889.

Bancnote romānesci	Cump.	Vēnd.
9.32	9.34	
Argintū romānescū	9.25	9.30
Napoleon-d'or	9.56	9.57 1/2
Lire turcesc	10.80	10.86
Imperial	9.80	9.86
Galbin	5.60	5.65
Seris. fonc. „Albina“ 6%	101.—	—
" " 5%	98.50	99.—
Ruble rusesc	128.—	129.—
Discontulū	6 1/2—8% pe anū.	—

Cursul la bursa de Viena
din 22 Februarie a. n. 1889.

Renta de aur 4%	101.45
Renta de harti 5%	94.10
Imprumutul cailor ferate ungare	145.80
Amortisarea datoriei cailor ferate de ostu ungare (1-ma emisiune)	99.30
Amortisarea datoriei cailor ferate de ostu ungare (2-a emisiune)	119.—
Amortisarea datoriei cailor ferate de ostu ungare (3-a emisiune)	114.80
Bonuri rurale ungare	104.75
Bonuri cu clasa de sortare	104.75
Bonuri rurale Banat-Timis	104.75
Bonuri cu cl. de sortare	104.75
Bonuri rurale transilvane	104.75
Bonuri croato-slavone	105.—

Despagubirea pentru dijma de vinu ungurescu	99.85
Imprumutul cu premiul ungurescu	137.—
Losurile pentru regularea Tisei si Seghedinului	125.75
Renta de harti austriaca	89.45
Renta de argint austriaca	89.95
Renta de aur austriaca	111.45
Losuri din 1860	140.80
Actiunile bancei austro-ungare	885.—
Actiunile bancei de creditu ungar.	314.—
Actiunile bancei de creditu austr.	312.30
Galbeni imperalesci	5.68
Napoleon-d'ori	9.57 1/2
Marci 100 imp. germane	59.20
Londra 10 Livres sterlinge	121.90

Cursu de efecte exotice din 31 Ian.

Losuri Ausbach 7 fl.	21.—
Antwerpen	53.—
Augsburg 7 fl.	18.50
Baden 100 taleri	254.50
Bavaria dto	256.—
Bari 100 fr.	32.—
Barletta dto	18.—
Braunschweig 20 taleri	62.50
Brussella	49.—
Bucuresci 20 fr.	28.—
Colonia	247.—
Dessau 100 taleri	244.—
Graz-Raab	186.—
Freiburg	11.50

Gent 100 fr.	54.50
Pappenheim 7 fl.	16.—
Hamburg 50 taleri	125.—
" 100 marce	256.50
Milan 45 fr.	18.—
dto 10 "	6.—
Meiningen 7 fl.	16.25
prussiane de 100 taleri	302.—
Reggio	50.50
Rusesci dela 1864	338.—
dto " 1866	322.—
Svedjane 10 taleri	48.—
Venetia 30 fr.	11.75

Editoru si Redactoru responsabilu:
Dr. Aurel Muresianu.

Calendarul septemanei.

FEBRUARIU are 28 zile. Fauru.

1889 Zilele septem.	Calendarul Iulianu	Calendar. Gregorian	Sorele	
			resare/apune	
Dum.	12 Par. Meletie Epc.	24 Matiasu Ap.	6.42	5. 18
Luni	13 Parintele Martinianu	25 Victoru	6.40	5. 20
Marti	14 Cuv. Par. Axentie	26 Gothard	6.39	5. 21
Mercuri	15 S. Apost. Onisimu	27 Leanderu	6.38	5. 26
Joi	16 Muc. Panfilie	28 Romanu	6.36	5. 22
Vineri	17 M. M. Teodoru Tironu	1 Mar. Albinusu	6.34	5. 26
Samb.	18 Par. Leonu Papa	2 Simplitiu	6.33	5. 27

ABONAMENTE

la

„GAZETA TRANSILVANIEI“

Prețul abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

Pe trei luni	3 fl. —
Pe șase luni	6 fl. —
Pe unu anu	12 fl. —

Pentru România și străinătate:

Pe trei luni	10 fr.
Pe șase luni	20 fr.
Pe unu anu	40 fr.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă.

Pentru Austro-Ungaria:

Pe anu	2 fl. —
Pe șase luni	1 fl. —
Pe trei luni	50 cr.

Pentru România și străinătate:

Pe anu	8 franci.
Pe șase luni	4 franci.
Pe trei luni	2 franci.

Abonamentele se facu mai ușor și mai repede prin mandate postale.

Domnii, cari se voru abona din nou, se binevoiesca a serie adresa lamuritu și a arata și posta ultimă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei“.

Picăturile de stomachu MARIAZELLER,

care lucră escelentu in contra tuturoru boleloru de stomachu.



Neintrecute pentru lipsa de apetitu, slăbiciunea stomachului, respirațiunea cu mirosu greu, umflare (venturi), răgăla acra, colică, cartar de stomachu, acrelă, formarea de ptra și năsipu, producerea escesivă de flegmă, galbinare, greșă și vomare, durere de capu (decă provine dela stomachu), cărci la stomachu, constipațiune seu incuare, încărcarea stomachului cu mănăcări și băuturi, limbrici, suferințe de splină, ficatu și de haemorhoide. — Prețulu unei sticle dinpreună cu prescriereade intrebuintare 40 cr., sticla indoitu de mare 70 cr.

Espeđiția centrală prin farmacistulu **Cari Brady, Kremsier (Moravia.)**

Picăturile de stomachu Mariazeller nu suntu unu remediu secretu. Părțile conținătoare suntu arătate in prescrierea de intrebuintare, ce se afia la fie-care sticla.

Veritabile se afia mai in tote farmaciile.

Avertismentu! Picăturile de stomachu Mariazeller se falsifică și se imităză de multe ori. — Ca semnu, că suntu veritabile, servece invlitoarea roșia provădută cu marca de protecțiune de mai susu, și afără de acesta pe fiecare prescriere de intrebuintare, ce se afia la fiecare sticla, trebuie să fie arătate, că acesta s'a tipăritu in tipografia D-lui H. Gusek in Kremsier.

Veritabile se afia: Brașov, farmacia **Franz Kellemen**, farmacia la „Biserica Albă“ farm. **I. Goos**; farm. **Jul. Hornung**; farmacia **Ferdinand Iekelius**; farm. **K. L. Schuster**; farm. **Heinrich G. Obert**; farm. **Ed. Kwigler** la „Higienă“; fa m. **G. Iekelius** in Hoszufalu. Băile Tușnad: farmacia **Alex. Dobby**. Căhalmu: farm. **Ed. Melas**, farmacia **E. Wolff**, **Feldlora**: (Marienburg), farm. **Wil. Schneider**. Făgărașu: farm. **v. Biltner**, farm. **Hermann Sz. Szt. György**; farm. **Val. Beteg**, farm **Barabás Fer.** 13,52—49

CONVOCARE.

„Economulu“, institutu de creditu și economii societate pe acțiuni in Clușiu, își va ține adunarea generală anuală in **2 Martie 1889 st. n.** dimineața la 10 ore, in localitatea institutului, la care adunare prin acesta se invită domnii acționari ai institutului.

Obiectele adunării voru fi:

1. Raportulu direcțiunii;
2. Raportulu comitetulu de reviziune;
3. Stabilirea bilanțulu pe 1888, și ficsarea dividendelor;
4. Alegerea direcțiunii conformu §-lui 32 din statute;
5. Propunerii eventuale;
6. Esmiterea unei comisiuni spre verificarea procesulu verbalu;

Din ședința direcțiunii institutulu de creditu și economii „Economulu“, societate pe acțiuni, ținută la Clușiu in 26 Ian. 1889.

Alesandru Bohățielu m. p.
președinte.

Iuliu Coroianu m. p.
directoru.

Bilanțul pe anul 1888

al institutulu de creditu și economii „ECONOMULU“
societate pe acțiuni in Clușiu.

Contulu profitulu și alu pierderilor.

Eșite		Intrate	
Interese transitorie la creditu ficsu	1566 31	Interese de intarziare	189 22
Interese transitorie la creditu cambialu	217 20	Tacse de transcriere	28 —
Spesele curente	488 56	Interese dupa depuneri	32 52
Salare	1268 04	Interese la creditu ficsu	10327 87
Chiria biroului	270 —	Interese la creditu cambialu	2027 69
Mobilieru 20% amortisare	94 40	Manipulare	303 20
Darea erarială	689 10	Provisiune	2543 36
Interese dupa depuneri semestrulu I	1960 21	Portulu-postalu	13 —
Interese dupa depuneri semestrulu II	2160 09		
Interese la fondulu de rezervă	32 75		
Interese la fondulu de pensiune	3 75		
Interese la fondulu specialu de rezervă	5 25		
Interese la fondulu scopuriloru filantropice	8 28		
Procentele capitalulu	3000 —		
Onorarie	500 —		
Profitu curatu	3200 92		
	15464 86		15464 86

Contulu bilanțulu.

Active.		Pasive	
Anticipațiunil	695 67	Capitalu	50000 —
Mobilieru, dupa amortisare de 20%	377 60	Depuneri	90689 68
Creditu fixu	120315 06	Fondulu de rezervă	1780 31
Creditu cambialu	24338 —	Fondulu de pensiune	191 05
Kereskedelmi bank	5400 —	Fondulu specialu de rezervă	267 48
Transitorie, chiria biroului	47 50	Fondulu scopuriloru filantropice	347 58
Cassa in numerariu	677 59	Procentele capitalulu (dividende neridicate)	90 89
		Interese transitorie la creditu fixu	1566 31
		Interese transitorie la creditu cambialu	217 20
		Procentele capitalulu	3000 —
		Onorare	500 —
		Profitu curatu	3200 92
	151851 42		151851 42

Clușiu, 31 Decemvre 1888.

Iuliu Coroianu m. p.
directoru

Dr. Gregoriu Silasi m. p.
cassaru.

Alesandru Filipu m. p.
comptabilu.

Acestu bilanțu esaminandu-se din punctu in punctu s'a aflatu esactu și in conformitate cu cărțile de comptabilitate.

Membri ai direcțiunii:

Alesandru Bohățielu m. p. **Gavriliu Popu** m. p. **Ioanu Petranu** m. p. **Emericiu Popu** m. p.
președinte.

Comitetulu de Reviziune:

Niculae F. Negrutu m. p. **Lazaru Baldi** m. p. **Stef. Galea** m. p. **Bailliu Podohu** m. p.
președinte. **Andrielu Truța** m. p.

AVIS.

Subsemnatul facu onor. publicu cunoscutu, ca am deschisu o

Măcelăria

sub conducerea d-lui

STEFANŪ BUREȚIA

in Tergulū Cailorū No. 61

(colțu dela Valea lată)

și că mă voiu sili a satisface tuturor dorințelorū a onor. mușterii, provădendū acestă măcelăria totdeuna cu carne de vită, de porcū și de vițelū, calitatea cea mai bună și cu prețuri moderate.

1 kilo carne de vită costă acuma numai 26 cr.

Cu distincă stimă

Demetriu D. Iarca.

Mobile și oglinzi

de vândare din cauza plecării.

Strada Nouă din Josu No 464 catulū I.

De văduțū in tôte zilele dela 3—4 ore după amădi.

Günstige Gelddarlehen

erhalten selbständige Personen, welche eine ordentliche Jahreswohnung und regelmässigen Verdienst oder Einkommen haben und zw. Gewerbetreibende, Kaufleute, Beamte, Offiziere, Privatiers, Grundbesitzer u. s. w. je nach Verhältniss von 100 fl. bis 2000 fl. als Personalkredit gegen leichte monatliche oder dreimonatliche Abzahlung mit 6% Verzinsung.

Auf grundbücherliche Intabulation gegen 4 1/2% und 5% auf Amortisation oder ohne solche. Nähere Auskunft erteilt:

G. A. STEINER, Budapest

Gr. Károlyi-utca 12.

Brieflichen Anfragen sind 3 Stück Briefmarken beizuschliessen.

Domnii, ce se abonéză din nou, să binevoiască a scrie adresa lămuritū și să arate și posta ultimă.

Eftinū de minune!

Versandt-Geschäft

„zur ungar. Krone“.

Das Erste Wiener Versandt-Geschäft

„zur ungar. Krone“.

trimete in tôte părțile cu NACHNAHME următoarele mărfuri calitatea cea mai bună cu unū prețū câtū se pōte de scăduțū.

Numai 7 fl. 85 cr.

costă unū orologiu cu **PENDULĂ** frumosū impodobitū.

cu 5 ani garanția.

Aceste orolōge cu pendulă suntū aședate intr'unū castēnū de nucū sculptatū ce este de o lungime de 1 metru și de o lățime de 35 centimetri, montatū, e provăduțū cu o tablă de sticlă, finū poleitā și are unū

mechanismū aprobe inruinabilū.

Spirala duplă, secundariulū bine regulatū, așa că acest orologiu este neintrecutū in mersulū sēu și totodatā servește și ca mobilă frumosă.

Cutia in care se impachetēzā este socotitā la prețū in 70 cr.

Numai 2 fl. 50 cr.

costă unū frumosū orologiu de părete cu deșteptătorū cu clopotū in prevasū de lemnū de nucū cu o tablă de cifre ce singurā luminezā, merge bine și deșteptā regulatū.

Numai 3 fl. 90 cr.

costă unū orologiu deșteptătorū de bronzū, e de aurū franceșū, cu unū tonū curatū, o podōbā pentru ori și cine pentru casă și călătorii cu unū mechanismū neruinabilū.

Numai 4 fl. 50 cr.

costă unū cēsornicū de buzunarū cylindru de argintū-nikel cu mașinariā regulatā și cu invelitōre guilochatā frumosū provăduțā deasupra cu sticlă netedā.

Numai 5 fl. 25 cr.

costă unū cēsornicū remontoir de argintū-nikel fără cheiā, este de trasū la scăriā, cu arătōrū de secunde regulatū, sticlă netedā și cu aparatū mechanicū de arătōrū. Mai departe același remontoir de argintū veritabilū de 13 lotū fl. 8.50.

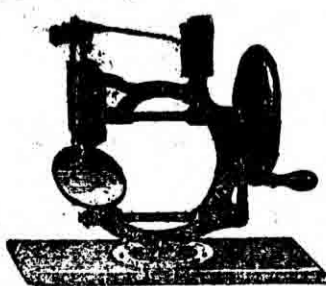
Mașini de cusut pentru familiā

de construcțiunea cea mai nouă costă in locū de 15 fl. acum numai

5 fl. 50 cr.

Eu garantezū pentru prestațiunea și cusătura frumosā și regulatā a acestei mașini de cusutū pentru mână. Ea funcționezā iute frumos, cōse ori-ce stofā grobā ori finā și face impunsături mai dese ori mai rarī, după voințā, este construitā din materialū solidū și

bunū și se vinde dimpreună cu tôte rechisitele necesare.



Tōte cu câte 97 cr.

97 cr. 1 Pălăria de bărbați din mōle in tōte colorile.	97 cr. 1 cămașă bărbătească din Chiffon finū, Creton sēu Oxford.	97 cr. 1 pantalonū de bărbați de pânură de casă durabilă.	97 cr. 12 bucăți batiste de buzunar cu bord.
97 cr. 1 cămașă de damă cu broderie, de Chiffon.	3 pārechi de ciorapi de dame, calitate bunā.	1 pantalon de dame cu broderie, Chiffon finū.	1 pieptărașiu desū cu floce căptușitū.
97 cr. 1 pânzătură bună de masă, albă, Damast ori coloratā.	1 corsetū de noapte cu broderie, de Chiffon finū.	1 plețarū de lână pentru domni sēu dame.	6 ștergare muștra-Carro
97 cr. 1 cărpă, completā, mare, gata.	6 șervete albe ori colorate Mustră-Dămastū.	6 cărpe de vase cenușii in dungă.	1 cărpă de mētase lungā de 1 cotū diferite color.
97 cr. 1 pipă de spumă de mare cu coperișiu.	1 covorū de patū Stofalute frumosū desenatū.	1 cărpă de invelit pentru dame, 7/8 mare, căldurosā.	1 aparatū de focū mechanicū, sē aprinde singurū.
97 cr. 1 Evantail de damă ornatū cu desenuri și modern.	1 Cigaretă de spumă de mare.	1 Ciubucū cu țevă de vișin.	1 medalionū fasonū nou cu pietri
97 cr. 12 linguri de cafea argintū curat London-Britt.	1 lanțū de cēs de aurū preparatū cu joujou.	1 inel cu Bri-lant imitat cu pietri.	6 linguri de prânqu de argint London-Britt.
97 cr. 1 Braceletă bătutā cu pietri.	2 fesnioe de argintū curat London-Britt.	1 castrenū de supā argintū curat London-Britt.	1 pantalonū de lână (sistemū Jäger) de bărbatū.
97 cr. 6 pārechi de batiste unicolor sēu colorate.	3 cuțite de tablă argintū London-Britt.	6 furculițe franceze argintū London-Britt.	1 dosă de zaharū argintū London-Britt.

Mai suntū apoi 2000 de bucăți mari, elegante și moderne de

Pânzături de masă și pat

din ripsū, in cele mai vii colorī, cu borduri și desenuri de flori, in adevērū frumosē cu câte

1 fl. 65 cr.

Pânzaturile suntū jurū imprejurū cu borduri impodobite și la cele 4 colțuri cu **Quaste de Plüsch.**

1 bucată 30 coți pânură de munte fl. 5.50	1 bucată 30 coți Chiffon fl. 5.50	1/2 duzină cărpe albe de inū 90 cr.
1 bucată 30 coți atlas bunū Gradī fl. 6.50	1 bucată bunā coloratā de materie pentru patū fl. 6.50	6 bucăți cărpe de inū 3 coți lungime 2 coți lărgime fl. 8.50
1 bucată 30 coți Barchent-albū fl. 6.50	1 duzină de cărpe de buzunar cu margine coloratā fl. 2.25	1 garnitură Bourret din stofā finā Bourret fl. 10.
1 garnit. color. decafea, 1 pânzătură, 6 șervete fl. 2.25.	1 duzină de ștergere de inū fl. 2.50	1 restū de covorū 6 metri 2 fl.



Numai 5 fl.

costă unū

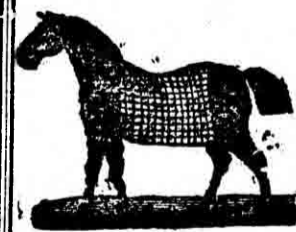
Gherocū de dimiā

elegantū, gata, căldurosū, din cea mai finā dimiā Stiriană, pentru ori-ce mărime, pentru ori-ce măsurā in tōte colorile, pentru tōmnā și iarnā.

Numai 1 fl. 80 cr.

Jachete de iarnā

pentru bărbați și dame, in cele mai frumosē colorī moderne, se potrivește la ori-ce hainā, se pōrtă cu plăcere tōmnā și iarnā.



Numai 1 fl. 75 cr.

o pătură de cai, carū se vëndū așa ieftinū din cauza desființării fabricii. — Cine voește sē-și cruțe caii sē cumpere renumitele

Pături de cai,

decăt carū niciodatā nu se vor putē cumpārā mai bune, mai mari și mai grose.



Numai 6 fl. 50 cr.

costă unū

COSTUM BĂRBĂTESCŪ

elegantū, modernū, de tōmnā și iarnā, lucratū din stofā de Brunn in ori-ce mărime și colōre, așaderā la oaltā:

1 pantalonū, 1 giletcă, 1 gherocū.

1 Qualitate	2 Qualitate
Un costum întreg	8 fl. 50.
6 fl. 50 cr.	3 Qualitate
	10 fl. 50.

Ca măsurā la comandare e de ajunsū lungimea pantalonului, grosimea pieptului și lungimea mânecilor, precum și felulū colōrei. Mustre nu se potū trimite, deoarece costumele suntū tōte gata.

Aceleași costume pentru copii dela 6 până la 13 ani ori-ce calitate suntū cu 2 fl. mai ieftine.

Transporturile cu „NACHNAHME“.

Fia-care comandā, fiā câtū de micā, sē se facā cu precisiune și îngrijire. Ce nu-i place cuiva sē ia inapoi, se pōte schimba, sēu se reintorcū paralele. Comandele suntū a se adresa la:

Versandt-Geschäft „zur ungar. Krone“, Wien, 5. Bezirk, Rüdigergasse Nr. 112.